

Üksiknumber 15 senti

ERAETTEVÖTETE AMETNIKKUDE KOJA TEATAJA

Riigiraamat

Nr. 5 4834 Oktoober — November 1938 1 aastakäik

Tellimise hind:		Ilmub 6 korda aastas vähemalt 24 leheküljelisena.	Kuulutuste hind:	
1 aastaks	Kr. 0.75	Vastut. toimetaja E. A. K o j a, peasekret. O. Hendrikson,	1 lehekülg	Kr. 35.—
1/2 "	" 0.40	tegev toimetaja E. A. K o j a nõunik sekret. V. T e h v e.	1/2 "	" 20.—
Üksiknumber 15 s.		Toimetus ja talitus Tallinnas, Pärnu m. 21—3, tel. 479-06.	1/4 "	" 10.—
			1/8 "	" 5.—
			1/2 esilehekülge	" 25.—

SISUKORD: 1. Saaremaa ärid pühapäeviti suletuks. 2. O. Hendrikson: Vaimsel alal töötajate töölepingu seadus. 3. Vaimsel alal töötajate rahvusvaheliselt kongressilt. 4. Majandusliku Kutseoskuse seadus muutmisele. 5. J. M. Kutseühingud ja ühiskond. 6. V. Tehve: Eraametnike palgaolud IV. 7. Kõigi liikmete koostöö kutseühingus on tarvilik. 8. Ähvarduste abil rikutakse AKT seadust. 9. E. A. K o j a tegevus: Tulemas töötervishoiu määrus äridele ja kontoritele. Apteegi assistentide töötingimused parandamisele. 10. Kutseühingute tegevus. 11. Välismaa ringvaade.

Kutseharidus tagab kutselist edasijõudmist!

Õppimine korrespondents-meetodil võimaldab iga-
ühele sõltumatult ta elukohast kutsehariduse saamist

EESTI HARIDUSE-SÕPRADE SELTSI ERA-MAJANDUSKURSUS

pakub mitmekülgselt majanduslikku kutseharidust ko-
duse õppimise teel. Õppeained: eesti ja saksa keel
ühes kirjavahetusega, kaubandusaritmeetika, raamatu-
pidamine, kaubandusteadus, majandusteadus, majan-
dusgeograafia, kiirkiri, joonistamine ja kirjutamine
(ümmar- ja plakatkiri). Kursuse lõpetanuil on kõik
õigused ühisel alusel avalike majandus-
õpilaste kooli lõpetanutega.

Nõudke prospekte ja teateid kursuse büroost, Tallinn, Mundi 3, kntr. 430-06.

Saaremaal kõik kauplused pühapäeviti suletud

Saaremaa esimene, kes oma äride lahtiolekuaja kohandab AKT seadusele

Saaremaa maavolikogu esimene koosolek uues koosseisus peeti laupäeval, 12. novembril s. a. Koos olid kõik 11 maavolikogu ja maavalitsuse liiget. Koosolekut juhatas maavanem H. Ots-tavel.

Muude küsimuste seas tuli arutusele ka Saaremaa äride lahtiolekuaja mää-ruse muutmine. Kaupluste lahtioleku-aeg muudeti ning vastavalt uuele sund-määrusele, on edaspidi kõik kauplused Saaremaal pühapäeviti suletud. Seega kehtib Saaremaa äriteenijail täielik pü-

hapäevarahu. Äripäeviti võib kaubelda senise 12 tunni asemel ainult 9 tundi päevas.

Seega on Saaremaa esimene maa-kond, kes oma äride lahtiolekuaja ko-handas äride ja kontorite töökorraltu-se seaduse raamidesse. Äriteenijail tu-leb nüüd valvata, et tähendatud mää-rust korrektselt täidetak.

Loodame, et ka teiste maakondade maavolikogud äride lahtiolekuaja muut-mise õige pea päevakorda võtavad.

Eraettevõtete Amet-nikkude Koja Täis-kogu tuleb kokku

Laupäeval, 3. detsembril s. a. kell 11 leiab aset Tallinnas, Koja ruumes — Pärnu mnt. 21—3 Eraettevõtete Amet-nikkude Koja 5. Täiskogu koosolek.

Koosoleku päevakord:

- 1) Koosoleku rakendus.
- 2) Referaat.
- 3) Koja 1939. a. tegevuskava, tulude-kulude eelarve ja kojamaksu mää-ra kinnitamine.
- 4) Täiskogu koosoleku protokollki kin-nitajate valimine.

Kas Tallinnas kõik ärid pühapäeval suletuks?

Segakomisjoni koosolekul otsustati pü-hapäevane kauplemine Tallinnas kaotada!

Oktoobrikuu algul kutsuti Tallinna linnavalitsuse sotsiaalosakonna poolt kokku segakomisjoni koosolek Eraette-võtete Ametnikkude Koja ja Kaup-meeste Seltsi märgukirjade arutamiseks ja otsustamiseks äride lahtioleku-aja muutmise suhtes.

Äriteenijate esindajana võtsid koos-olekust osa V. Kapre, V. Viin, Kruuk, A. Aben ja V. Tehve. Äriomanike ja Linnavalikogu poolt võttis osa kum-mastki 5 esindajat.

Koosolekul arutati Koja märgukir-jas nõutud äride lahtioleku kaotamist pühapäeval kõikides ärides. Koosole-kul leiti, et pühapäevarahu läbiviimine on ka toiduainetes kauplustes täiesti läbiviidav, ning „pümaprobleem“ on mitmekülgsest lahendatav. Pühapäe-vase kauplemise kaotamise poolt oli ka väikekaupmeeste esindaja.

Häältevahekorraga 8:5 otsustati pooldada kõikide kaupluste pühapäe-vast sulgemist. Samuti reguleeriti li-hakaupluste lahtiolekuajaga 9 tunnile.

Tähendatud ettepanekud-otsused lä-hevad nüüd veel linnavalikokku seisukohavõtmiseks ja kinnitamiseks.

Tallinna Äriteenijate Ühingu jõulupuu

Ühingu traditsiooniline laste-jõulupuu ühes loterii-allegriiaga pee-takse 18. detsembril 1938. a. Mustapeade Klubi ruumes, Pikk t. 26 al-gusega kell 16,30. Jõulupuul ühingu liikmete lastele 2—10 a. vanuseni ja-gab jõuluvana kingitusi.

Ühingu juhatus palub liikmeid, kes soovivad, et nende lapsed jõulu-puust osa võtavad, neid registreerida Ühingu klubiõhtutel juhatusse juures kuni 14. detsembrini s. a.

Samuti juhatus palub kõiki liikmeid jõudumööda kaasa aidata eeltöödele jõulupuuks, milleks klubiõhtutel juha-tus juhtnööre ja korjandusraamatuid välja annab.

hekordi oli suuteline enam-vähem reguleerima, siis on see võimalik selle seadustiku eriti paenduva süsteemi ja normistiku laia ulatuse tõttu. Sellele vaatamata ei ole aga võimalik piiramatult seaduse tõlgitsemist kooskõlastada elu arenguga sel määral, et tema suudaks rahuldada pooli. BES normide alusel teenija ja tööandja vahekorraldaneb subjektiivsele poolte kokkupuutele, kus teenija moodustab nagu teatud orgaanilise osa tööandja majapidamises, tema kodakondsete hulgas. Tööleping, eriti koduteenijate suhtes, eeldab § 4192 alusel pikemaajalist teenistust, tasutingimustes korter ja toit peremehe poolt, kes ka muudes teenija ellu puutuvais küsimusis asetatud teatavatesse hooldamise või järelevalve ülesannetesse.

Kõik see subjektiivne moment on kadunud või kadumas käesoleva ajajärgu töölepingulistest suhteist. Küllalt selgelt on märgata ka siin üldiste majanduseadlike doktriinide mõjul arenevat vahetegemist tööandja ja töövõtja, kui teatavasse erigruppi kuuluvate isikute vahel. Tööjõud on arenevas kaubaks, mis, nagu teised varad, allub majanduslikele reeglitele nõudmise ja pakkumise suhtes. Seejuures jääb subjektiivne element ikka enam tahaplaanile ja kaup, nagu iga teine, areneb standardiseerimise suunas. Loomulik on, et nende muudatuste fikseerimine toimub ka töölepinguliste vahekorralduste õiguslikus väljenduses, mis avalduvad sõlmitud teenistulepinguis, kohalikkudes kommetes ja tavades ning ka kohtupraktises.

Ei saa mainimata jätta veel üht faktorit, mis on suurel määral kaasa mõjunud töölepinguliste vahekorralduste arenemisele. Riik kui tervik, kui teatav sotsiaalne organism, on hakanud kaasa rääkima eriti viimasel ajal kõikidel aladel, mis kuidagi on ühenduses riigi huvidega ja seisukorraga. Ka tööjõu pakkumise ja nõudmise alal tekkinud muudatused on sundinud riiki läbi viima uuendusi ja normeerimisi selle ala otstarbekamaks korraldamiseks. Riik ei ole mitte enam indifferentselt kõrvalseisja, vaid on otseselt huvitatud tööandja ja töövõtja vahekorralduste arenemisest, kuna sellest vahekorraldustest või-

vad tuleneda väga mitmesugused raskused ja vapustused riigi sisemises elus. Nii näeme riiki aktiivselt osa võtmas uutele eluvormidele kohandatud seadustikkude loomisest, kusjuures need eeskirjad sageli kannavad teatavat sotsiaalse tendentsi pitserit ja on kõrvale jäänud endine poolte üheõigusluse printsüüp.

Tulles tagasi meie BES arengu suunade ja võimaluste juurde, peame konstateerima vajadust olemasolevate seaduse eeskirjade asemele anda uutele muutunud elunõuetele vastavaid norme, mis võimaldaksid tabada õigusarengut. Teatavalt korrektiivivi on siin püüdnud pakkuda kohapealsed kombid ja tavad, mis on arenenud vastavalt elu nõuetele ja millega tuleb arvestada. Nii võiksime vaimsel alal töötajate alasse puutuvana tuua näitena Tallinna Börsikomitee poolt 1935. aastal registreeritud kaubandusalal kehtiva tava teenistuslepingute ülesütlemise kohta. Selle alusel kontoriteenija teenistuslepingu ülesütlemine sünnib üks kuu ette, kõrgemal ja vastutaval kohal seisvate ametnikkude ja prokuristide kohta maksab 3-kuuline ülesütlemine. Juhtival kohal seisva isiku ja osakonna (filiaali) juhataja kohta on nõuetav 3—6-kuuline tähtaeg, mis oleb volituse ulatusest ja kokkuleppe tingimustest. Suurtööstusliku või -kaubandusliku asjaajaja-direktori teenistuslepingu ülesütlemise kohta maksab 6-kuuline tähtaeg.

Kuid mitte ükski tavades fikseerituna ei ole õigusarengule püütnud leida vastavat väljendust, vaid on ka legislatiivsel teel astunud samme vanade kohustuslike eeskirjade asendamiseks uutega.

Üheks sarnaseks uuets seaduseks tuleb arvata Tööliste töölepingu seadust, mis on antud Riigivanema dekreedina 7. okt. 1936. a. ja avaldatud RT 83 — 1936. a. See seadus sisaldab eeskirju töölepingute kohta tööliste suhtes, kusjuures seaduse alla ei kuulu riigi- ja omavalitsuste teenijad, eraäritiste vaimutöö tegijad, põllutöölised, metsatöölised ja meremehed. Nagu sellest võib järeldada, kuuluvad need üksikud eraldatud alad normeerimisele eriseaduste

kaudu. Erakäitiste vaimutöö tegijate suhtes ongi juba välja töötatud vaimsel alal töötajate töölepingu seaduse eelnõu. Viimase koostamisel on silmas peetud välismaiseid selle ala korraldavaid seadusi ja on eeskujul püütud võtta nendest, mis on lähemad oma juriidilise konstruktsiooni poolest meil kehtivale tsiviilseadusile. Nende välismaa seaduste üksikute eeskirjadega tutvumine annaks võimaluse objektiivsemalt hinnata meie välja töötatud seaduseelnõu.

Rahvusvahelises ulatuses on vaimsel alal töötajate töölepingu küsimus üles tõstetud Rahvusvahelise Tööstööbüroo juhatause poolt, kes 1930. a. kutsus ellu vastava komisjoni, mille ülesandeks oli töötada välja olemasolevate seadusandluste eeskujul põhimõtted vaimsel alal töötajate töölepingu kohta, viimaste huvide kaitsmisel eestkätt jälgides seisukohti:

1. Et teenistusleping võib katkestatud saada vaid küllaldaselt pika etteütlemise järele. Etteütlemine peaks olema proportsionaalne teenistuses oldud ajale.

2. Tööandja süü tõttu töölepingu katkestamisel on teenijal õigus saada eritasu, mis oleks proportsionaalne teenistuses oldud ajale.

Need seisukohad on leidnud tegelikult sel või teisel kujul fikseerimist legislatiivselt paljude riikide poolt. Järgnevaist näiteist selgub, et seaduse areng sel alal on olnud eriliselt intensiivne viimasel aastakümnel.

Saksamaal 20. jaanuari 1934. a. seadus näeb ette pöördumise töökohtu poole ebaõige vallandamise korral, ülesütlemise tähtaeg ei tohi olla lühem kui 1 kuu. Kohus võib ebaõige vallandamise puhul välja mõista tööandjalt kahjutasu, mille suurus oleneb teenistusaja pikkusest ja poolte varanduslikust seisust.

Argentina.

Seadus 21. sept. 1934. a. annab ülesütlemise tähtajaks 1—2 kuud, oleneb teenistuse kestvusest. Vallandamisel peab tööandja maksma eritasu, mis on vastav tööaja kestvusele.

Austria.

11. mai 1921. a. seadus paneb ülesütlemise tähtajaks 6 nädalat kuni 5 kuuni; viimane on 25-aastase teenistuse puhul kohustuslik. Samuti on tasu vallandamise korral ette nähtud vastavalt palgale ja teenistusaajale.

Belgia.

7. aug. 1922. ja 2. mai 1929. a. seadused korraldavad ülesütlemist ühest kuust kuni kolme kuuni palga järele, kui see ületab 500 fr. kuus ja 6 kuud kui 10 aastat on teenitud ühe ja sama tööandja juures. Teenija pooltel ülesütlemisel on see aeg poole võrra lühem.

Tšiiili.

13. mai 1931. a. seadus nõuab karistuse ähvardusel kirjaliku palgalepingu sõlmimist vaimsel alal töötajaga 30 päeva jooksul. Ülesütlemise tähtajaks on ette nähtud vähemalt üks kuu, samuti on ette nähtud tasu vallandamise puhul.

Soome.

1. juuni 1922. a. seadus nõuab, et ülesütlemise tähtaeg ei oleks pikem kui 6 kuud ja oleks mõlemale poolele sama. Lühemate ülesütlemise tähtaegade lepingusse sissevõtmine ei ole keelatud.

Prantsuse.

19. juuni 1928. a. seadus arvestab kohalikke kombeid, mille põhjal ülesütlemine oleneb kuutasust ja vaimsel alal töötaja töö iseloomust ning kõigub 2 nädala ja 6 kuu vahel.

Kreeka.

19. aprilli 1930. a. seadus nõuab etteütlemist 30 päevast kuni 6 kuuni, viimast ametnikkudele, kes on töötanud 10 aastat ettevõttes. Maksimuna näeb ette seadus 2-aastase sundusliku ülesütlemise tähtaja kui ametnik on teenistuses olnud ühtejürgi 28 aastat. Ametniku pooltel ülesütlemisel on nõuetav $\frac{1}{2}$ tööandja ülesütlemise ajast, kuid mitte enam kui 3 kuud. Kõik kokkulepped nende eeskirjade muutmiseks on kehtivusetud.

Järgneb.

Vaimsel alal töötajate rahvusvaheliselt kongressilt

Vaimsel alal töötajate eest tuleb hoolitseda enam

Helsingis peeti käesoleva aasta septembris vaimsel alal töötajate rahvusvahelise liidu järjekordne 16. kongress, mis oma eluliste küsimuste poolest Eesti samal alal töötajaid huvitab.

Kongressi tööd võib tähistada loosungiga: vaimsel alal töötajate palga- ja töötingimusi tuleb kõikidel maadel parandada ja nende eest seadusandlisel teel samal määral hoolitseda kui kehalist tööd tegijate eest. Kongressist võtsid osa 80 esindajat mitmesugustest maadest. Suurem osa oli siiski Soomest, kuna pineva rahvusvahelise olukorra tõttu mitme maa esindajad puudusid. Nii polnud tsehhid näiteks saatnud ühtegi esindajat. Kongressist võttis osa ka Soome peaminister Cajander.

Kongressi kõnedes toonitati vaimse töö suurt osatähtsust tänapäeva ühiskonnas, mille väärtust ei saa rahas hinnata. Vaimse töö osatähtsus on viimastel aastakümnetel kõikides kultuurriikides määratult tõusnud. Arenenud maades tõuseb vaimsel alal töötajate arv kuni 20—30 protsendini töötajate üldisest arvust ja 15—25 protsendini aktiivsete kodanikkude arvust. Nõunik Mannio omas kõnes märkis, et 20. maast, kus statistilised andmed on saadaval, tõusis 1937. a. aktiivselt tegutsejate kodanike arv 207 miljonile, neist oli palgatöölisi 155 miljonit ja vaimsel tööalal tegutsejate arv tegi palgaliste arvust 22 miljonit. Vabakutselisi pole siia juure arvestatud. Vaimse tööjõu elutase on samal ajal ka haritud rahva elujõu mõõdupuu. Ükski rahvas ega riik ei tohiks oma vaimset tööjõudu lasta minna majanduslikult allamäge. Sellel kongressil püstitatud põhimõttest peaksid õpetust võtma ka meie tööandjad.

Kongressil konstateeriti, et vaimsel alal töötavate isikute elutaseme laskumise hädaoht on siiski väga mitmetes riikides olemas, samuti nagu meil Eestiski. Hoiatavad märgid sel alal on juba olemas. Selle töötajate rühma poliitiline jõuetus ja organiseerimatus

tuleb tasakaalustada valitsuse ja parlamentide poolt vastava seadusandlise kaitsega. Vaimse tööjõu turg on üleküllastatud liigse tööjõu pakkumise tõttu, mille tulemuseks on selle osa rahva elutaseme langus ja üldine vaesestumine. Eriti on tööpuudus vaimsel alal tegutsejate hulgas suurenenud viimastel kriisiaastatel, ega pole mitmeski maas olukord majanduselu elavnemise tõttu paranenud. Soome valitsus on aastas kuni 10 miljonit marka annud vaimsel alal töötavatele töötutele töö muretsemiseks, peamiselt riigi asutistes ja ettevõtetes. Praegu töötab Soomes vaimsel alal töötajate tööpuuduse küsimuse uurimiseks ja väljapääsu teede leidmiseks eriline komitee. Valitsus püüab vaimsel alal töötajaid kaitsta samuti nagu kehalist tööd tegijaidki.

Samal ajal aga nii arenenud ühiskondlik rühmitus, nagu vaimsel alal töötajad, peaks ise organiseerimise teel oma töö- ja palgaolusid kaitsma aga mitte ainult seadusandlisele abile lootma. Sellest põhimõttest peaksid ka meie vaimsel alal töötajate organisatsioonid tegema vastavad järeldused ja täie jõuga asuma oma kutseorganisatsioonide loomisele ja nende liikmete arvu suurendamisele. Ariteenijate kutseühingud on sel alal juba head eeskuju näidanud.

Demokraatlikkudes maades tekib tasakaal ühiskonna erirühmade huvide vahel just selle tõttu, et iga ühiskondlik rühmitus tarvilisel määral kutseühinguliselt organiseerub. Teistes maades on vaimsel alal töötajad võrdlemisi tugevasti organiseeritud. Kongressil tõsteti üles isegi kunstnikkude kutseühingulise organiseerimise küsimus.

Suurt huvi äratas kongressil ka soomlase mag. fil. I. Laati ettekanne, mille järele vaimsel alal tegutsejate arv on kõikjal kasvanud, kuid nende töötasud on sageli madalamaks jäänud kui enne maailmasõda. Tööpuudus on vaimsel alal töötajate hulgas kasvanud nii suureks, et see mõnel pool ületab

isegi kehalisel alal tegutsejate tööpuuduse.

Vaimsel alal tegutsejate ületoodangu piiramiseks on otsitud mitmes riigis mõjuvaid vahendeid, kuid seni pole veel sobivaid leitud. Tavaliselt on hakatud tarvitusele võtma numerus claususe põhimõtet kõrgemates õppeasutistes, kuna vaimsel alal tegutsejatel hakatakse ikka enam nõudma kõrgemat ja keskharidust. Samuti on püütud piirata naiste tööjõu tarvitamise suurendamist. Peale selle on nõuande teel püütud noori juhtida neile aladele, kus töosaamise võimalused on avaramad. Samuti püütakse selgitada tööturu seisukorda ja sel alal on kutseühingutel ees suured ülesanded.

Väljapaistva kõne pidas ka inglise esindaja Geo W. Thomson kutseühingute tähtsusest. Ta oli arvamisel, et kool ja vanemad ei peaks hoolitsema noore vaimsel alal töötaja töökoha otsimise eest, vaid selle eest peavad hoolitsema esmajoones just vastavad kutseühingud. Kool ei tohiks oma lõpetajate suhtes muutuda töövahetalituse kohaks. See on inglise vaimsel alal tegutsejate kutseühingute seisukoht. Alla 16 aastat õpilastele tuleb anda veel lisaõpetust vastavates õppeasutustes, enne kui neid lastakse palgatööle. Inglise ametiühingud püüavad saada igal nädalal täpsed teated vabadest töökohtadest. Sel teel on kutseühingul alatine ülevaade olukorrast ja teiseks kohtade saamine kutseühingu kaudu sunnib ka noore töötisja iseenesest astuma kutseühingu liikmeks. Lõpuks esitas ta nõude, et kontorites ja vastavates õhtukoolides antavat õpetust tuleb alati teravalt kontrollida.

Inglanna prl. B. Anne Godwin väitis, et tööstuse tehniline ja mehaani-

E. A. Koja asukoht, Tallinnas, Pärnu m. 21, III korral.

line arenemine põhjustab väga suurel määral vaimse töö kasvu. Samuti nõuab ühiskonna areng viimasel ajal palju vaimsel alal töötajaid mitmesugustes asutistes, ettevõtetes, käitistes jne. Näiteks kirjutusmasina tarvitusele võtmine on põhjutanud kõikjal kontorites seni nägematu naistööjõu tarvitamise kasvu. Suurkäitistes on otsene side töötaja ja tööandja vahel kadunud.

Seadusandlisel teel tuleb kaitsta vaimsel alal töötajat samuti nagu kehalisel alal töötajat.

Uus vekslis ja tšekiseadus raamatuna

E. A. Koja Teataja toimetis teeb teatavaks, et uue ühtlustatud Vekslis- ning Tšekiseaduse kohta ilmub lähemal ajal Kohtuministeriumi nõuniku hr. V. Nõges'e sulest mainitud seaduste eraväljaanne ühes kommentaaridega.

Nõunik V. Nõges võttis osa Eesti poolse esindajana komisjoni tööst, mis mainitud seaduste teksti välja töötas Eestile, Lätile ja Leedule ühiselt. E. A. Koja ning Kaubandus-Tööstuskoja

ühisel korraldusel toimunud loengute sarjas käesoleva sügise kestel luges hr. V. Nõges ühtlustatud vekslis- ning tšekiseadusest Kaubandus-Tööstuskoja saalis.

Vastu tulles valijaile väljaspool Tallinnas, on hr. V. Nõges nõustunud vastama Koja Teataja veergudel neile küsimustele, mis esitatakse kirjalikult Koja kaudu.

Majandusliku kutseoskuse seaduse eelnõu muutmisele

Miks Eraettevõtete Ametnikkude Koda ei poolda seaduse eelnõu esitatud kujul?

Möödunud kevadel esitati Vabariigi Valitsuse poolt Riigivolikogule vastuvõtmiseks Majandusliku kutseoskuse seaduse eelnõu, mille sihiks on tõsta ja korraldada majanduslikku kutseoskust ametialalises tegevuses ning seadusega reguleerida kutsete andmist ja nende kutsete kasutamist.¹⁾

Teadmises, et Majandusliku kutseoskuse seadus puudutab rõhuvat enamust Koja valijaskonnast ning et eraametnike kutseoskuse korraldamine tuleb varem või hiljem rahuldavalt lahendada, pidas Koja juhatus põhjalikumat küsimuse arutamist laiemas ringkonnas väga tähtsaks. Kõigile Koja täiskogu liikmeile saadeti tutvumiseks ja seisukoha avaldamiseks seaduse eelnõu säärased, nagu see esitati Riigivolikogule. Koja juhatus oli vaadanud läbi ja võtnud oma seisukoha seaduse eelnõu suhtes juba varem. Majandusliku kutseoskuse tõstmist, kutse omandamist ja selle kasutamist seaduse eeskirjade kaudu tuleb tunnustada täiesti vajalikuks, kuid Majandusliku kutseoskuse seaduse eelnõu esitatud kujul ei lahenda kutseoskuse korraldamise probleemi rahuldavalt. Sügiseks Koja täiskogu liikmeilt saabunud seisukohad ühtsuid enamikes Koja juhatus seisukohaga.

Miks ei pea E. A. Koda majandusliku kutseoskuse küsimuse lahendamist esitatud seaduse eelnõuga rahuldavaks? Missugused on tema puudused?

Täiesti rahuldavalt on seaduse eelnõus lahendatud majandusõpilaste küsimus. Majandusõpilaste lepingulised suhted tööandjaga vajavad hädaliselt seaduslikku korraldamist, et kaotada tsunftiajast pärinevat õpilaste eksploateerimist. Otsustavaks ja õiglase on kahtlemata ka õppelepingute registreerimise ja õppetingimuste täitmise järelevalve andmine Majandusliku kutseoskuse ameti kui objektiivse organi

kätte. Kuid kahjuks reguleerib see ainult nende majandusõpilaste õigussuhteid, kes on arvatud Majandusliku kutseoskuse seaduse alla.

Seaduse eelnõu 2. ja 3. peatükiga, mis käsitlevad Majandusliku kutseoskuse nõukogu ja ametite koosseisu, ülesandeid ja õigusi, võib üldjoonis samuti rahule jääda. Nõukogu ja ametite koosseisus ei ole leidnud rakendust pariteedi põhimõtte — töövõtjate ja tööandjate esindajaid peaks koosseisus olema võrdselt — kaks kahe vastu. See on tähtis eriti vähemates linnades ellukutsutud Majandusliku kutseoskuse ametite koosseisudes, mis garanteerib suurema objektiivsuse juhul, kui majandusliku kutseoskuse ameti liige — tööandja eksamineerib konkurendi kauplejat või ametnikku, või otsustab viimasesse puutuvat küsimust. Teiseks pole kutseoskusliku küsimuse otsustamine töövõtjaile ja nende kutseesindustele vähem tähtis kui tööandjaile.

Seadusele alluvus esiteks töökohtade ja teiseks töötajate järgi on liiga laiaulatuslik (peatükid 1, 4, 5, 6 ja 7) ja hõlmab endas isegi õiguse ette kirjutada ettevõtetele, millise oskusega ja haridusega juhtidel on õigus juhtida teatud ettevõtteid ning jagab alluvad teenijad õppinud kauplejaks, vanemaks õppinud kauplejaks, õppinud majandusametnikuks ja vanemaks õppinud majandusametnikuks. Viimane jaotus on eluvõõras ja selle rakendamine ellu raske, ka siis kui täpsustatakse lähemate kutsealade nimetused. Peale teenitud aja ja omandatud oskuse väärtustavad majandusametnikku ja kauplejad veel terve rida omadusi, nagu andekus, täplikkus, usaldatavus, käitumine, kiire orienteerumisvõime, välimus, mõjutamisvõime jne., mis ei ole igale õpitav ja teiselt poolt väga raskesti kontrollitav. Sellepärast ka üldine kutsete liigitamine õppinud ja

¹⁾ Vt. Eraettev. Ametn. Koja Teataja nr. 2 ja 3 s. a. dir. J. Kiiveti artikkel: „Majandusliku kutseoskuse seaduse küsimusi“.

vanemaks õppinud kauplejaks ja majandusametnikuks on ülearune ja liiga teoreetiline ja komplitseeritud majanduselu kõrval.

Samuti ei ole vastuvõetav, et Majandusliku kutseoskuse seaduse eeskirjad tungivad majanduselu juhtimise vabale tegevusväljale, kus tegelikud tingimused, sobivus, valitsev pingeline ja konkurents ja muud seaduste ettekirjutused juba dikteerivad sobivate isikute tarviduse ja selle katmise. Sellega pole aga kaugeltki tahtud öelda, et ettevõtte juhtkonnas oleks kutseoskuse tase juba jõudnud piirini, mida tuleks hinnata küllaldaseks.

Vähem kui kauplejail-müüjail on kutseoskuse eksamite ja tunnistuste järgi tarvidust majandus- (kontori) ametnikel. Arveametnike tööd (neid on Eestis umbes 2500) võib sooritada peaaegu iga keskhariduse saanud isik lühiaegse kohanemisega. Haritud tööjõudu on aga külluses ja selektsiooni võimalik. Tallinnas üksi võib arvestada 2500 haritlast-töötut.

Seaduseelnõu üheks paheks tuleb kindlasti lugeda seda, et ta kutsetaotlejal, kes sooritanud eksami ja saanud kutsetunnistuse, võimaldab tegutseda ainult kitsal — vastaval alal. Müüja, kes sooritanud õppinud manufaktuurala kaupleja eksami, ei saa enne uue eksami sooritamist müüjaks minna näiteks koloniaal, klaasnõude või nahakauba alale. Ei saa näiteks õppinud ärijuht minna kontoriametnikuks sama ettevõtte kontorisse, kui tal pole kutsetunnistust. Ärijuhi ja büroojuhi tegevusalad langevad sageli ühte ja ärijuht võib olla ühtlasi ka büroojuht. Suurtes käitistes on funktsioonid teravamalt eraldatud. Niivõrd tihedalt löikab seaduse eelnõu ära haritud inimesel ühelt alalt teisele siirdumise.

Eraettevõtete Ametnikkude Koda, arvesse võtnud täiskogu liikmete seisukohti ning kaalunud seaduse eelnõu igakülgset leidis, et Majandusliku kutseoskuse seaduse eelnõu esitatud kujul ei vasta Eraettevõtete Ametnikkude Koja valijate seisukohtadele, sest kunstlikult püstitatud raamid seaduse eelnõus majandusliku kutseoskuse töst-

miseks muutuvad pidurdavateks teguriteks vabale algatusele. Samuti kannatab selle all ametivaliku võimalus ja edasijõudmine ning ühelt tegevusalalt teisele siirdumine muutuks liigselt sõltuvaks kutseoskuse ametitest ning kutsetunnistustest.

Kutseoskuse ja töötamistingimuste üksikasjalikkude eeskirjade elluviimine on täiesti mõeldav ja isegi tarvilik tööstuslikul alal töötavaile. Majanduslikul alal teotsevaile nõuab tegelik elu kutseoskuse korraldamiseks vabamaid ja elastsemaid eeskirju. Vaba selektsiooni võimalus, majandusalal teotsevate andekate tegevusvälja valiku vabadus ja ametialaline edasijõudmine ei tohiks olla pidurdatud juba üldise rahvamajanduse huvides kunstlikult püstitatud normidega.

Neil alustel oleks karta, et Majandusliku kutseoskuse seaduse eelnõu, kuigi lähtudes häätahtlikust soovist — kaitseda majanduslikul alal töötavaid äriteenijaid ja ametnikke, muutuks Koja seisukohalt kammitsaks ametnikkude olukorra parandamisel.

Eraettevõtete Ametnikkude Koja ja Kaubandus-Tööstuskoja märgukirjade peale haridusminister pani seisma seaduse eelnõu arutamise Riigivolikogu Rahvakasvatuse ja -kultuuri komisjonis ning palus esitada ühe nädala jooksul parandusettepanekud.

Parandusettepanekute tegemiseks peeti Eraettevõtete Ametnikkude Koja, Ühistegevuskoja ja Kaub.-Tööstuskoja vahel nõupidamisi, mille järgi esitati ettepanekud Haridusministeeriumile. Selles oli ettenähtud laiaulatuslikud kärpimised esimeses peatükis, mis käsitleb seaduse ulatust ja üksikute organite ja valitsusasutuste võimupiire seaduse rakendamisel. Täiesti on jäetud välja võrreldes endise seaduse eelnõuga 6. ja 7. peatükk, milles seadusele allutati kutsetaotlemiseks vanemad õppinud kauplejad ja majandusametnikud ning õppinud äri- ja büroojuhid. Majandusliku kutseoskuse seaduse eelnõu edaspidisest väljatöötamisest ja arutamisest on kutsutud osa võtma ka Eraettevõtete Ametnikkude Koja esindaja.

Kutseühingud ja ühiskond

Täiesti võõrastav tundub praegusel ajal veel kirjutada kutseühingute tähtsusest ja vajalikkusest. Kui teised maad on enne meid teinud kutseühingulises liikumises peajoontes samasugused kutseühingulise liikumise lapsehaigused läbi, siis peaks ju meil olema mitu korda hõlpsam omi asju korraldada teiste kogemuste ja eeskujude kohaselt, vältides tehtud vigu.

Tegelikult on asi siiski nii, et kõik vastava kutse või tööstusala töövõtjad ei tea, kuidas elavad teiste maade kolleegid — kas halvemini või paremini ja kui mujal paremini elatakse, siis ei teata, mis põhjusel. Vähemik aga töövõtjatest siiski teab seda kas lugemise või välismaalastega kokkupuutumise ehk oma reise kaudu välismaale.

Agaram ja arenenum vähemik, kas või esialgu üksikutest isikutest koosnev, hakkab selgitama kutseühingulise liikumise vajaduse mõtet oma kaaslastele ja põrkab selle juures vastu umbusu terasseina. Siit algabki see silmapilk, kus tuleb imestada, miks töövõtjad oma kaaslastelt Eestis ja välismaal nii vähe õpivad. Näib olevat nagu mingi looduse seadus, et iga kutseala töövõtjad peavad oma turjal enne mitmesugused majanduslikud raskused läbi tegema, enne kui nad jõuavad veendumusele, et tänapäeva moodsas kapitalistlikus ühiskonnas üksikuna ei suuda enam ükski töövõtjate liik omi tööja palgaolusid kindlustada. Ühine esinemine muutub tarvilikuks, sest ka tööandjaskond ei seisa enam üksikuna töövõtja vastas, vaid ka nemad on moodustanud oma organisatsioonid. Tööandjate organisatsioonid on juba meilgi moodustatud ja välismaal nad tegutsevad mõnes riigis otse sõjaväelise distsipliini all. Pole enam mõeldav olukord, kus üksik tööandja võiks tegutseda iseseisvalt oma ette. Taanis on tööandjate organisatsioonis enestevahe-line distsipliin viidud tääseni.

Kuna tööandjad on jõudnud veendumusele, et nad üksikuna ei suuda omi huviseid ühiskonnas ja eriti riigivõimude ees maksma panna, siis seda enam

peaks olema põhjust organiseerimiseks majanduslikult nõrgemal jalal seisvatel töövõtjatel.

Kogu ühiskondliku elu struktuur on terves maailmas viimasel ajal muutumas. Otsitakse uusi riigivorme, hinnatakse ümber olemasolevat ja püütakse demokraatiat kohaldada ja paenutada vastavalt tekkinud vajadustele.

Nii demokraatias kui ka autoritaarsetes riikides esineb kõikjal organisatsiooni printsüüp, kuigi erineb põhimõtteil. Moodne ühiskond pole enam mõeldav organisatsioonideta. Anarhiline individualism ja iseseisvus on kadunud. 100%-liselt vaba majanduslikku liberalismi pole enam kusagil kultuurriikides olemas.

Palgaliste huvide kaitse sünnib kõikjal oma kutseorganisatsioonide kaudu. Naabermaal, Rootsis, on asi arenenud mitmel kutsealal nii kaugele, et pole enam kedagi organiseerida, sest kõik teatud alal töötajad kuuluvad oma kutseühingutesse.

Töö- ja palgaolud on korraldatud kollektiivlepingutega, mis teinekord paremini kindlustavad nende olukorda, kui seadused, milledest kinni ei peeta. Inglismaal on kutseühingute osatähtsus ühiskondlikus elus nii suur, et ükski valitsus ei julge ühtki suurt sammu läbi viia, ilma et sellejuures püütaks kutseühinguid tõmmata kaasa, olenevata sellest, kas töölispartei on valitsuses või ei. Inglise määratute relvastuskavade teostamiseks kutsuti kutseühingute esindajad valitsusega nõupidamisele.

Meil on vaimsel tööalal töötajate hulgas kutseühinguline liikumine alles juuri ajamas. Kuna mitmel teisel maal võidakse juba öelda, et kutseühinguliseks selgitustööks meie enam energiat ei kuluta, vaid pühendame end oma organisatsiooni sisemisele kindlustustööle, siis meil tehakse veel algsamme. Tuleb selgitada laiematele teenijate ja ametnikkude hulkadele kutseühingulise organisatsiooni suurt mõtet ja purustada senised eelarvamused, et n.-n. „mashett-proletariaat“ ei vaja kutseühin-

guid. Pole teiste maade paremas olukorras olevad ametnikud ja teenijad saanud läbi kutseühinguteta ega saada ka meil.

Meil tuleb teenijate ja ametnike hulgas vabaneda sellest peaaegu ebausuks muutunud arvamisest, et igaiks omaette tegutsedes suudab tööandjalt paremaid töö- ja palgatingimusi välja kaubelda. Kogemused näitavad, et meie tööturul on vaimsel alal töötajate üleproduktioon ja alatine tunduv tööpuudus, mis surub enestevahelise võistluse tõttu palgad alla.

Meie vaimse tööjõu olukord on organiseerimatuse tõttu jäänud mitmel alal maha kehalist tööd tegijaist. Meil on juba praeguses olukorras rida kehalist tööd tegijate kutseühinguid, kes on suutnud oma töö- ja palgaolusid

kindlustada kollektiivlepingutega või muude sellele sarnanevate kokkulepetega. Nii on oma olukorda kindlustanud kullasepad, pottsepad, parketitöölised, klaasipuhujad j. t. Praegu on käimas kinomehhanikute ja elektrikute kollektiivlepingute sõlmimine.

Neist väikesist saavutusist meie oludes peaksid kõik vaimsel alal tegutsjad võtma eeskju ja rakendama kõik jõud organiseerimistööle. Siis suudetakse korraldada töö- ja palgaolusid tööandjate vabade organisatsioonide vaheliste kokkulepete teel ja panna end maksma ühiskondlikus elus üldse, mõjutades ka parlamendi ja valitsuse tegevust seadusandlises töös vaimsel alal tegutsejatele soovitavas suunas.

J. M.

Eraametnike palgaolud

Villem Tehve, E. A. Koja nõunik-sekretär

IV.

Võttes statistiliste andmete alusel vaatluse alla meie keskmise ametniku (raamatupidaja, arveametniku, kassapidaja, korrespondendi, asjaajaja, masinakirjutaja ja muude II sektsiooni kuuluvate ametnike) palgaolud, võime teha mõnesuguseid huvitavaid järeldusi. Arvud näitavad, et kontoriametniku palgatingimused on osutunud madalamaks kui seda senini arvati, olles mitmel eriameti alal sageli palju madalamad kui oskustööliste töötasu. Nii nagu äriteenijate palgatase me juures, nii ka siin ilmneb suur vahe mees- ja naistööjõudude palkade alal. Tööpuudus ja töövõtjate pakkumine „puhta töö alal“ on niivõrd suur, et palgatingimuste „vaba kokkulepe“ töövõtja ja tööandja vahel on ainult oletus ning on eesõiguseks vaid kõrgema haridusega ja suurte kogemustega vanematele ametnikele, kes saavad enam-vähem õiglase ja rahuldava palga. Mitterahuldavaks tuleb lugeda ka ülikooli lõpetanud naisametnike palku. Suuremates käitistes, pankades ja ettevõtetes on palgaolud paremad, kuid kasutatakse praktikantide pida-

mise süsteemi, milline võimaldab palkade alal kulude säästmist. Väikesed ettevõtted tasuvad sageli imestamisväärset madalaid palku.

Statistika kontoriametnike palkade üle haarab 5114 Koja valijat^o), kellest 55,3% ehk 2829 ametnikku asub ja töötab Tallinnas. II sektsiooni ametnikkude sooerinevust arvestades on meestel väike ülekaal: mehi on 55,8% (2857) ja naisi 44,2% (2257). Üksikute kutsealadel on aga naiste või meeste ülekaal väga suur, kuid mitte vähemad pole ka erinevused ja kõikumised palgatasemes.

Arvestamata sooerinevust teenib rühv enamuse ametnikke umbes 4300 või 75% koguarvust 50—150 kr. kuus. 577 ametnikku või 11,1% teenib 20 kuni 50 kr. kuus.

Palgasuuruse rühmade järgi on pilt järgmine: 16,6% ehk 850 ametnikku saab palka 51—70 kr. kuus; 20,8% ehk 1062 71—90 kr.; 17,6% ehk 897 91—110 kr.; 19,6% ehk 1001 isikut 111—

*) Käesolevad statistilised andmed ei sisalda andmeid Eesti Panga ametnikkude palgaolude üle. Eesti Panga ja selle osakondades töötab kokku 362 ametnikku.

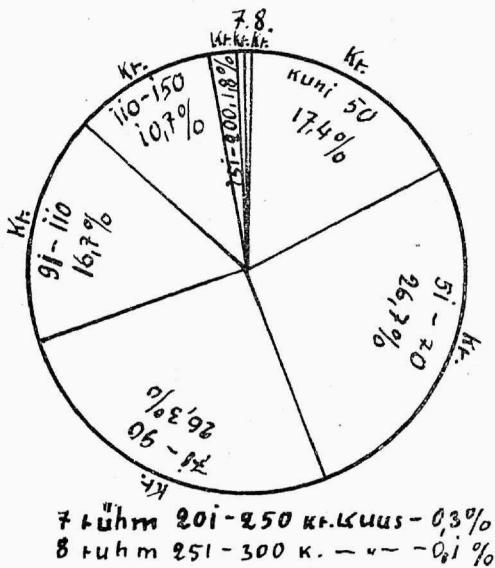
150 kr. ja 9,4% ehk 479 151—200 kr. kuus. Ainult $\frac{1}{3}$ neist ametnikkudest, umbes 700 isikut, teenib enam-vähem rahuldavates palgatingimustes, saades kuupalgaks üle 111 krooni kuus.

Vaatluse alla võttes kogu riigi naisametnike palgad, näeme, et $\frac{1}{6}$ naisametnike koguarvust saab palka 20—50 kr. kuus, arvult 400 isikut. 26,7% naistest teenib 51—70 kr. ja 26,3% 71—90 kr. kuus; alla 90 kr. kuus teenib seega $\frac{5}{7}$ kogu naisametnikkude perest. Kõrgemate palgarühmade suhtes naiste osatähtsus ja arv väheneb üha kiiremini. Kui palgarühmas 151 kuni 200 kr. kuus teenib 438 meest,

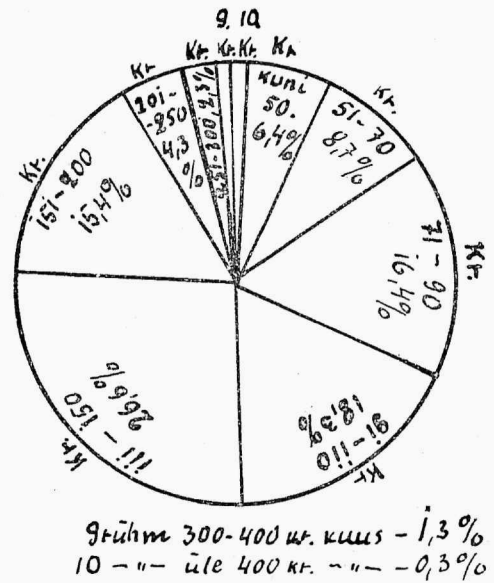
siis vastandina sellele võime leida ses rühmas ainult 41 naist. 128 meest saab kuupalgana 201—250 kr., kuid naisi sellele vastu seada on ainult 8 ehk 0,3% naisametnike koguarvust.

Meesametnikkude palgad on tunduvalt kõrgemad kui naisametnike palgad. Kõige enam meesametnikke — 26,6% ehk 758 isikut, teenib 111—150 kr. kuus. Järgneb 522 meest ehk 18,3% meesametnike koguarvust, kes teenivad 91—110 kr. kuus. Mees- ja naistööjõudude palkade võrdlemiseks annab selgema ülevaate juuresolev diagramm.

II SEKTSIOONI AMETNIKKUDE PALKADE DIAGRAMM

Naised

Mehed

Raamatupidajate palgad.

Koja andmeil töötab Eestis eraettevõtetes praegu 775 raamatupidajat, kellest 60% on mehed. Sellest koguarvust kuulub Tallinnale 45,3% või 351 Koja valijat-raamatupidajat. Osatähtsusest järgnevad Harjumaa 12,9% ja Tartumaa (ühes linnadega) 11,6%. Teistes maakondades on vähem.

Palgataseme suhtes valitseb suur vahe Tallinna ja muude maakondade vahel. Harjumaal, Tartumaal ja Virumaal, õigemini nende maakondade linnades, on palgad siiski paremad kui

näiteks Saaremaal, Võrumaal ja Viljandimaal, kus pooled raamatupidajaist teenivad kuni 50-kr. kuupalgaga. Üleriiklikud andmed, arvestamata soo erinevusi, näitavad, et 121 raamatupidajat (15,6%) saab palka ainult kuni 50 kr. kuus. Seda arvu tuleb siiski teatud ettevaatusega käsitada. 51—70 kr. kuus teenivad 106 raamatupidajat ehk 13,6% koguarvust, 71—90 kr. 142 raamatupidajat ehk 18,5%; 91—110 kr. saab 124; 111—150 kr. teenib 145 ehk 18,8%. Ülejäänud palgarühmades 151—450 kr. kuus teenib

17,5% ehk 137 raamatupidajat. Üle poole viimasest rühmast töötab Tallinnas. Nii nagu teistelgi kontoriametnike kutsealadel, nii ka raamatupidajaina on naised sunnitud töötama ebasoodsamais palgatingimuses kui mehed. $\frac{1}{2}$ naisraamatupidajaist teenib kuus 51—90 krooni. Alla 50 krooni teenib 13,2%.

Erilise kaalu raamatupidajate palgaolude suhtes omab Tallinn, kus töötab Eesti raamatupidajate kogenud kaader. Palgaolud võib siin meeste suhtes lugeda enam-vähem rahuldavaks. Veerand Tallinna raamatupidajaist-meestest teenib palgarühmas 151 kuni 200 kr., $\frac{1}{3}$ (65 is.) saab kuus 111 kuni 150 kr. Üle 200 kr. kuus teenib umbes 13%. Tallinnas teenib 157 naisraamatupidajat, kellest 30% teenib 71 kuni 90 kr. kuus; 21% 91—110 krooni kuus; 20% teenib 20—70 kr. kuus.

Arveametnike palgad.

See on ametnikkude rühm, kuhu kuuluvad kontoritööala mitmesuguseid ülesandeid täitvad palgalised erametnikud. II sektsiooni ametnike kutsealastest rühmitustest on see kõige arvukam, nimelt 2172 ametnikku. Sellesse rühma kuuluvad moodustavad ka ametniku keskse kuhu n. n. keskmise ametniku, kelle ülesanne üldreeglina on sooritada ettevõttes igasuguseid kontori kirjatöid, mille täitmine ei ole antud erlisi ülesandeid täitva ametniku, nagu raamatupidaja, korrespondendi, kalkulaatori, masinakirjutaja või korrektori kätte. Ei ole aga kahtlust selles, et arveametnikud, kui ametnikud õige sageli täidavad raamatupidaja, telefonipreili, korrespondendi ja teiste funktsioone.

Kuna arveametnikkude rühm on kõige suurem, siis kahtlemata palgaolusid ilmetavad statistilised andmed näitavad siin selget pilti, võimaldades teha mitmesuguseid järeldusi. Sellesse rühma on töövõtjate tung väljaspoolt kõige suurem, kuna siin enamikus ei ole nõutav kvalifitseeritud ametioskus (nagu raamatupidajal või korrespondendil). Arveametnike seas on huvitavalt arvuline ülekaal naiste käes, mille põhjuseks kahtlemata on

nende odavam tööjõud. Sellest ja lisaks veel teistest arvukaist põhjustest on selle rühma ametnikkude palgad võrdlemisi madalad. Palgaolude parandamine on siin hädavajalik.

2172 arveametnikust langeb Tallinnale 1310 (61,6%), Tartumaale (ühes linnadega) 234 (10,8%), Harjumaale 201, Virumaale 191 ametnikku, teistesse vähem.

Palgad on arveametnikel järgmised: umbes $\frac{1}{10}$ kogu arvust ehk 232 arveametnikku teenib kuni 50 kr. kuus (neist naised 196); 474 ehk 21,7% on kuupalgaks 51—70 kr.; 596 ehk 27,4% 71—90 kr. kuus; 91—110 kr. kuus saab 402 arveametnikku ehk 18,5%; vaevalt $\frac{1}{6}$ (337) saab kuus 111—150 kr.; 98 ehk 4,5% teenib rahuldava palga — 151—200 kr. kuus. Ülejäänud 1,6% teenib enam kui 200 kr. kuus.

Naisametnike suhtes on arvud veel kurvemad. 873 naist ehk $\frac{3}{4}$ naisametnike kogu arvust saab kuupalgaks 25—90 kr. Tallinna suhtes, kus naisametnike ülekaal, on palgaolud naistel võrdsed üleriigilise keskmisega, kuigi elustandard vaidlemata nõuab soodsamaid palgatingimusi. Palkade madaluse tingivad asjaolud pääsevad eriti ja tugevamalt mõjule just Tallinnas.

Tallinna meesametnikest teenib $\frac{1}{4}$ 111—150 kr. kuus, sellest madalamais palgarühmades teenib 61,1% ehk 352 Kojala valijat-arveametnikku ning kõrgemates palgarühmades ainult 13,4% ehk 78 ametnikku meeste üldarvust Tallinnas.

Kassapidajate-kasseerijate palgad.

Kassapidaja-kasseerijana töötab Eestis Kojala andmeil (Kojala valijaid) 517 ametnikku. See vastutav ja usaldust nõudev ülesanne on usaldatud enam naistele kui meestele. Naised töötab sellel alal 326, mehi 191. Ligemalt $\frac{1}{3}$ kuulub sellest Tallinnasse.

Palgaastmete kõrgenedes suureneb neis kassapidajate-meeste arv, sest vastutusrikkamad kohad on siiski usaldatud meestele. Suurema vastutuse ja usalduse eest tasutakse ka paremaid palku. Äride kassades istub terve hulk naiskassapidajaid, kelle palgad on madalusest võrdlematud.

E. A. Koja II sektiooni ametnikude palgad maakondade järgi.

1. RAAMATUPIDAJAD.

Maakond	Kuupalk kuni 50 kr.		kr. 51-70		kr. 71-90		kr. 91-110		kr. 111-150		kr. 151-200		kr. 201-250		kr. 251-300		kr. 301-400		Üle kr. 400		Kokku			
	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%	arv	%		
	Tallinn m	8	4,1	7	3,6	17	8,8	25	12,9	65	33,5	47	24,3	11	5,6	5	2,6	8	4,1	1	0,5	194	100	
n	6	3,8	27	17,2	47	29,9	33	21,0	31	19,8	11	7,0	2	1,3	—	—	—	—	—	—	—	—	157	100
Virumaa	24	32,0	11	14,7	8	10,7	8	10,7	12	16,0	6	8,0	3	4,0	2	2,6	1	1,3	—	—	—	—	75	100
Järvamaa	7	28,0	8	32,0	6	24,0	2	8,0	2	8,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	100
Harjumaa	17	17,4	12	12,2	16	16,2	13	13,3	13	13,3	13	13,3	6	6,1	6	6,1	2	2,1	—	—	—	—	98	100
Läänemaa	5	28,0	3	16,7	4	22,2	1	5,6	2	11,0	2	11,0	—	—	1	5,5	—	—	—	—	—	—	18	100
Saaremaa	7	58,1	2	16,8	2	16,8	1	8,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	100
Pärnumaa	8	20,5	9	23,1	8	20,5	7	17,9	4	10,3	3	7,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	100
Viljandimaa	9	40,9	5	22,7	4	18,2	2	9,1	2	9,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	100
Tartumaa	14	16,0	17	19,3	19	21,6	20	22,7	11	12,5	5	5,6	2	2,3	—	—	—	—	—	—	—	—	88	100
Valgamaa	4	26,7	—	—	5	33,3	6	40,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	100
Võrumaa	11	50,0	4	18,2	3	9,1	3	13,6	2	9,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	100
Petserimaa	1	10,0	1	10,0	4	40,0	3	30,0	1	10,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	100
Kokku m	80	17,2	36	7,7	57	12,3	67	14,4	102	21,9	75	16,1	22	4,8	14	3,0	11	2,4	1	0,2	465	60		
n	41	13,2	70	22,6	5	27,4	57	18,4	43	13,9	12	3,9	2	0,6	—	—	—	—	—	—	—	—	310	40
Kokku m+n	121	15,6	106	13,6	142	18,5	124	16,0	145	18,8	87	11,2	24	3,0	14	1,8	11	1,4	1	0,1	775	100		

2. ARVEAMETNIKUD.

Tallinn m	15	2,6	75	12,9	132	22,8	130	22,8	149	25,5	53	9,1	19	3,3	4	0,7	2	0,3	—	—	—	—	579	100
n	91	12,5	200	27,4	240	32,8	121	16,5	71	9,7	7	1,0	1	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	731	100
Virumaa	13	6,7	32	16,7	46	24,0	57	29,8	28	14,6	12	6,2	2	1,0	2	1,0	—	—	—	—	—	—	191	100
Järvamaa	4	28,6	6	42,9	1	7,1	1	7,1	2	14,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	100
Harjumaa	16	8,0	34	16,9	45	22,3	43	21,4	42	20,9	16	8,0	2	1,0	3	1,5	—	—	—	—	—	—	201	100
Läänemaa	4	40,0	2	20,0	4	40,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	100
Saaremaa	4	28,6	3	21,4	6	42,9	1	7,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	100
Pärnumaa	21	21,9	31	32,3	28	29,2	12	12,5	3	3,1	1	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	96	100
Viljandimaa	13	25,5	17	33,4	12	23,3	3	6,0	6	11,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	100
Tartumaa	40	17,1	63	26,9	62	26,5	30	12,8	31	13,3	8	3,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	234	100
Valgamaa	1	6,2	3	18,8	6	37,5	2	12,5	4	25,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	100
Võrumaa	5	22,7	5	22,7	10	45,6	1	4,5	1	4,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	100
Petserimaa	5	38,4	3	23,1	4	30,8	1	7,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	100
Kokku m	36	3,6	145	14,3	248	24,5	228	22,5	238	23,5	87	8,6	22	2,1	8	0,7	2	0,2	—	—	—	—	1014	46,7
n	196	16,9	329	28,4	348	30,0	174	15,0	99	8,6	10	0,9	2	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	1158	53,3
Kokku m+n	232	10,7	474	21,7	596	27,4	402	18,5	337	15,6	97	4,5	24	1,1	8	0,4	2	0,1	—	—	—	—	2172	100

3. KASSAPIDAJAD JA KASSEERIJAD.

Tallinn m	2	2,2	7	7,5	13	14,2	11	12,0	26	28,0	23	25,0	4	4,3	4	4,3	1	1,1	1	1,1	—	—	92	100	
n	29	20,0	37	25,5	27	18,7	26	17,9	20	13,7	6	4,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145	100
Virumaa	12	28,6	8	19,1	7	16,6	5	12,0	7	16,6	2	4,7	1	2,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42	100
Järvamaa	3	23,1	3	23,1	4	30,7	2	15,4	1	7,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	100
Harjumaa	5	11,1	6	13,4	5	11,1	7	15,5	13	28,9	6	13,4	1	2,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	100
Läänemaa	6	75,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	100
Saaremaa	3	60,0	1	20,0	—	—	—	—	1	20,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	100
Pärnumaa	12	32,5	10	27,0	6	16,2	2	8,1	5	13,5	1	2,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	100
Viljandimaa	17	43,6	9	23,0	6	15,4	3	7,7	3	7,7	1	2,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	100
Tartumaa	26	37,2	14	20,0	11	15,6	10	14,2	7	10,0	1	2,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	100
Valgamaa	3	37,5	3	37,5	1	12,5	—	—	1	12,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	100
Võrumaa	5	50,0	1	10,0	2	20,0	1	10,0	1	10,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	100
Petserimaa	2	28,6	3	42,8	2	28,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	100
Kokku m	17	8,9	10	5,2	30	15,8	29	15,3	56	29,4	35	18,2	6	3,1	4	2,1	3	1,5	1	0,5	—	—	191	36,9	
n	105	32,2	92	28,2	54	16,6	39	12,0	29	8,9	7	2,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	326	63,1
Kokku m+n	122	23,6	102	19,7	84	16,0	68	13,3	85	16,5	42	8,1	6	1,2	4	0,8	3	0,6	1	0,2	—	—	517	100	

4. LAOVALITSEJAD JA TÕÕJUHATAJAD.

Tallinn m	2	0,6	8	2,7	15	5,1	45	15,4	92	31,5	83	28,4	30	10,2	9	3,1	8	2,7	1	0,3	—	—	293	100	
n	7	21,2	10	30,3	4	12,1	6	18,2	4	12,2	1	3,0	1	3,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33	100
Virumaa	5	3,6	2	1,4	16	11,5	27	19,4	51	36,8	21	15,1	8	5,8	5	3,6	4	2,8	—	—	—	—	—	139	100
Järvamaa	3	20,0	3	20,0	2	13,3	2	13,3	4	26,7	1	6,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	100
Harjumaa	2	3,3	5	8,3	6	10,0	9	15,0	15	25,0	19	31,7	4	6,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	100
Läänemaa	—	—	1	11,1	2	22,2	1	11,1	—	—	—	—	3	33,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	100
Saaremaa	—	—	—	—	—	—	—	—	1	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	100
Pärnumaa	1	3,1	—	—	3	9,4	6	18,7	15	47,9	6	18,7	1	3,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	100
Viljandimaa	1	5,9	2	11,7	1	5,9	3	17,7	7	41,2	2	11,7	1	5,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	100
Tartumaa	2	3,1	6	9,4	9	14,1	13	20,3	15	23,4	14	21,9	2	3,1	2	3,1	1	1,6	—	—	—	—	—	64	100
Valgamaa	1	33,4	—	—	1	33,3	—	—	1	33,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	100
Võrumaa	1	12,5	2	25,0	1	12,5	—	—	3	37,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	100
Petserimaa	1	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	100
Kokku m	19	3,0	27	4,3	52	8,3	103	16,4	202	32,2	146	23,2	48	7,6	17	2,7	13	2,1	—	—	—	—	—	628	93,1
n	7	14,8	12	25,5	8	17,2	10	21,3	7	14,8	1														

Üheski teises ametialalises rühmas ei ole alla 50 kr. kuus teenijate % nii suur kui kassapidajate juures. 122 kassapidajat teenib kuus 25—50 kr., neist 86% on naised. Üle 110 kr. kuus teenib ainult 27,4% kassapidajaist. 102 kassapidajat ehk 19,7% teenib 51—70 kr. kuus ning 84 kassapidajat (16%) teenib 71—90 kr. kuus.

Tallinnas ei saa mees- ega naiskassapidajate palku üldse võrrelda. 64,1% meestest teenib 111—450 kr. kuus. 28,3% meestest teenib Tallinnas kuus 111—150 kr. ning 25% 151—200 kr. kuus. 11,8% saab enam kui 200 kr. kuus. Teistes maakondades ja linnades on palgad madalamad.

Järgneb.

Kõigi liikmete koostöö kutseühingus on tarvilik

On juba teada, et eraametkond välismaal on paremini organiseeritud kui meil ja välismaa kutseühingud on majanduslikult nii tugevad, et suudavad oma liikmeskonnale anda toetusi töötuse, õnnetusjuhtumite jne. puhul ning nende põhikirjades on esikohale asetatud oma liikmete majandusliku heaolueest hoolitsemine. See on neil võimalik selletõttu, et nende organisatsioonid omavad liikmesonna, kes on teadlikud selles, et ainult majanduslikult tugevad kutseühingud suudavad väärikalt oma liikmeskonna huve kaitsta.

Et ka meie kutseühingud majanduslikult tugevad võiksid olla, et nad suudaksid liikmetele majanduslikku heaolu pakkuda, üksikuid liikmeid abistada, kutsehariduslikke kursuseid, õppereise jne. korraldada, selleks ei piisa aga meie 1—2-kr. liikmemaksudest, sest liikmemaksudest saadud raha kuulub ühingu jooksvaiks kuludeks, nagu ruumide üüriks, kütteks, valgustuseks jne. Liikmemakse aga meie madalate teenistustasude tõttu pole võimalik kuigi palju tõsta ja seepärast jäävad ühingul ainsaks sissetulekuiks ühingu poolt korraldatavad peoõhtud ja loteriid, kuid nende õnnestumine oleneb

suurelt liikmeskonna koostööst. On aga palju veel neid liikmeid kutseühinguis, kes tasuvad ainult oma liikmemaksu ja rohkem ühestki ühingu üritusest aasta kestel osa ei võta. Küll aga võib neid liikmeid näha teiste organisatsioonide peoõhtutel, ballidel ning loteriidel liiklemas ja tegelemas.

Sarnaseid, oma kutseühingu elust mitte huvitatuid liikmeid, leidub ka Narva Äriteenijate Ühingu peres, mida võis ka tähele panna sellest, et hiljuti ühingu poolt korraldatud asjalise loteriipiletite müügil mitmed liikmed nende müügiks saadetud loteriipileteid vastu ei võtnud, või need kõik enne loosimist juhatusesele tagasi saatsid, ainsatki piletit endale jätmata, kuigi pileti hinnaks oli ainult 10 senti. Sealjuures oli aga ka liikmeid, kes 200—300 piletit ära müüsid.

Et ka meie kutseühing tugev oleks, selleks peaksid kõik Narva äriteenijad koostööd ühinguga tihedamaks muutma ja kaasa aitama võimaluse piires kõigile ühingu poolt ettevõetud üritustele, sest endi olukorra parandamiseks on meil vaja veel palju teha.

Narva äriteenija.

Ähvarduste abil rikutakse ÄKT seadusi

N. linna ühe ühingu kauplust külastas hiljuti töökaitseametnik ja kuuldavasti koostati ühingu juhatusesele ÄKT seaduse rikkumise pärast protokoll. Ühingu juhatus oletades, et töökaitseametniku revideerimiskäigu põhjustas äriteenija kaebus, tegi äriteenijale teatavaks, et tema teenistusest on vallandatud. Ühtlasi on üks juhatuseliikmeist, kes on ise riigiametnik, tähend

anud äriteenijale, et temal teenistust pole nüüd loota kogu riigis, või vähemalt N. linnas.

Olgu sinjuures tähendatud, et ka mainitud ühingu teistes kauplustes on tähele pandud, et seal ÄKT seadusest kinnipidamine ei leia täitmist, kuid äriteenijad sunnitakse sellest teenistusest vallandamiste ja teiste ähvardustega vaikima.

Tulemas äride ja kontorite töötervishoiu määrus ja ületunni-töö tasude registreerimise vorm

Lähemas tulevikus on loota, et Sotsiaalministri poolt pannakse määrusandlikul teel kehtima äride ja kontorite kohta ajakohased töötervishoiu eeskirjad. Eraettevõtete Ametnikkude Koda saatis määruse kava oma täiskogu liikmeile seisukohavõtmiseks. Saabunud vastuste ja Koja juhatuse seisukohtade alusel tehti määruse kavas väikesed parandused, kuid üldiselt on määruse kava rahuldav.

Määrus sisaldab seitsmes osas eeskirju korraldike töötervishoidlike tingimuste jaluleseadmiseks. Need on: tööruumid, kõrvalruumid, ventilatsioon, temperatuur, valgustus, ruumide korras- ja kaitsevarustus.

Määruse kava järgi peavad tööruumide seinad, laed ja põrandad olema tasased, tihedad, pragudeta ja kergesti puhastatavad. Tsemendist ja kivi- ja parketist põrandad peavad kaetud olema külma vastu. Tööruumide kõrguseks on ette nähtud 3 m. See on kehtiv ainult edaspidi avatavate äride ja kontoriruumide suhtes. Iga töötaja kohta on ette nähtud vähemalt 4 m² põrandapinda. Tööruumid peavad olema varustatud küllaldasel määral ustega, läbikäikudega ja treppidega sääraselt, et iga terve või pooliku 100 inimese kohta, kes ühel ajal ruumis viibivad, tuleks vähemalt 0,53 m. avause või trepi laiust. Iga üksiku läbikäigu laiust peab olema vähemalt 0,90 m. Letid ei tohi asetada riiulitele ja kappidele lähemal kui 0,90 m. Kassa peab olema varjatud seinaga, mis väldib tuuletõmbuse ning klientide ja kaasametnike segamised.

Ametnikel ja äriteenijail peab olema võimaldatud käte- ja näopesemine, rõivastamine ja käimla kasutamine. Kõrvalruumid meie ärides ja kontorites on mitmel pool, eriti vähe- mates linnades, kuulmatult ebatervishoidlikud. Puuduvad käimlad ja pesemisruumid (isegi Tallinna kesklinnas mõne ettevõtte äriteenijad ja ametni-

kid kasutavad linna avalikke käimlaid). On ärisid ja kontoreid, kus pole ühtki kõrvalruumi. Isegi oma võileiba ei saa äriteenija segamatult süüa. Selletõttu on eeskirjad kõrvalruumide suhtes eriti tervitatavad.

Nendele, kes töötavad tolmuses ruumis või ruumis, kus tegemist on murk- ja söövainetega, kindlustab määrus einetamise ja rõivastehoidmise võimaluse puhtas ruumis. Pesemiskohad olgu varustatud puhtate käterätikute ja seebiga. Ventilatsiooni osas seab määrus üles eeskirjad, mille järgi tööruumis süsihappugaasi sisaldavus ei tohi tõusta mahu järgi üle 1%, kui loomulik ventilatsioon ei osutu küllaldaseks, peab seda tegema mehaaniliselt. Tööruumi temperatuur ei tohi olla külmal ajal alla + 18° C. ja mitte kõrgem kui 22° C. Rõivastamis- ja pesemisruumes ja trepivahekodades ning vahekäikudes on ette nähtud erinormid soojuse jaoks. Tööruumi temperatuuri eeskirjad ei kehti laoruumide ja ruumide kohta, kus anete riknemise vältimiseks on nõuetav madalam temperatuur. Külmemas ruumis töötajail peab olema võimalus soojendada end eriti selleks määratud ruumis.

Kõik töö-, lao- ja kõrvalruumid peavad olema küllaldaselt valgustatud. Kunstlikud valgusallikad peavad andma ühtlast teravate varjudeta vilkumatut valgust. Tarviduse korral peab iga töötaja töökohal olema eraldi lamp.

Ruumide korras- ja hoiu osa määruses näeb ette eeskirjad ruumide puhtuse, koristamise ja pesemise kohta. Iga päev peab tööruumi põrand olema pühitud ja prügi ja muud jää- nused peab ruumest kõrvaldatama viivitamatult peale ruumide puhastamist. Töötajal peab olema kättesaadaval paraja temperatuuriga ja joogikõlblik vesi. Tööandja on ruumidesse kohustatud paigutama tarviliku arvu sü- jekausse.

Tervistkahjustavate ainete sisse- ja lahtipakkimine peab sündima eriruumides.

Kaitsevarustuse osas määrus kohustab tööandjat teenijaid varustama vastavate kaitserõivastega, põlledega, jalatsitega ja kinnastega.

Äride ja kontorite töötervishoiu määrus on välja töötatud Tööstuslikkudes käitistes tööõnnetuste vältimise ja tervishoiu määrust eeskujuks võttes.

Millise kuju määrus Sotsiaalministri

poolt antavana lõpuks omandab, selgub määruse andmisel.

Teiseks on loota, et Sotsiaalminister kinnitab ja paneb kehtima määrusena ületunnitöö tasude registreerimise vormi. Ühtlase tabelikujulise vormi järgi on ettevõtetel praegu suur tarvidus.

Ses küsimuses pööratakse sagedasti Koja poole informatsiooni saamiseks, sest ettevõtted ei tea, kuidas, kuhu ja kunas peab toimuma sooritatud ületundide registreerimine.

E. A. Koja raamatupidamise kursuste II rühm. Taga seisavad paremalt lektorid A. Kukk (kursuste üldjuhataja) ja E. Hein

Ühiselamute ehitamise juhtimine Rahvusliku Ehituskomitee alla

E. A. Koja poolt esitati vastav ettepanek.

E. A. Koja juhatus ja Koja sotsiaaltoimikond on oma koosolekul korduvalt arutanud eraametnikele ühiselamute ehitamise küsimust. Juba pikemat aega seisab päevakorral linnaelamute ehitustegevuse elustamine, sest odavamate ning otstarbekate väike- ja keskmise suurusega korterite suhtes valitseb meil suur kitsikus ja üürihinnad on krüvitud enneolemata kõrgusele. Selle all kannatavad kahtlemata ka palgateenijad — eraametnikud ja kiire lahenduse leidmine on siin väga tarvilik.

E. A. Koda on selle küsimuse võtnud oma tegevuskavva. Koda on omalt poolt asunud välja töötama projekte, mis käsitlevad elukorterite ehitustegevuse elustamist ja soodustamist majanduslikult, juriidiliselt ja tehniliselt seisukohalt. Samuti on ses küsimuses loodud side asjast huvitatud isikute ning asutuste vahel.

14. oktoobril toimunud Koja juhatuse koosolekul konstateeriti, et tähendatud küsimus on üldrahvusliku ulatusega ja peaks kuuluma Rahvusliku Ehituskomitee kompetentsi ja kõik algatused ses küsimuses peaksid koondatud olema selle asutuse juurde. Säärane asutus oleks suuteline küsimust käsitleda asjast huvitatud organisatsioonide ja isikute koostöötamisega

põhjalikumalt ja laiemas ulatuses, kui seda suudavad üksikorganisatsioonid või -isikud.

Koja juhatusel koosolek eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes, otsustas paluda, et Rahvusliku Ehituskomitee juurde kutsutakse ellu elamute ühistegevuse soodustamiseks ning arendamiseks vastav toimikond, mille tööst tuleks osa võtta paluda E. A. Koja esindaja, prof. L. Jürgenson, ETK dir. J. Põdra ja Tehnika Instituudi esindaja.

E. A. Koda on ses küsimuses läbirääkimisi pidanud juba varem prof. L. Jürgensoniga, Tehnika Instituudi ehitusosakonna juhatajaga. Et aga asja edasi viia, pöördus Koda prof. L. Jürgensoni poole palvega, läbi viia Ehitusõpetuse laboratooriumi juures projekti ja ettepanekute väljatöötamine tehnilisest seisukohast moodsa, otstarbeka ja majanduslikult vastuvõetava ametnikkude ühiselamu kohta linnas, milline sisaldaks ühe-, kahe- ja kolmetoalisi kortereid köögi ja esikuga. Korteriid võiksid olla arvestatud vallalisele ja perekonnale ning teiselt poolt vastavuses ametnike sissetulekuga, milline oleks kuus [Kr. 100.—, 150.— ja 200.—.

Apteegiassistentide ja praktikantide töötingimused parandamisele

E. A. Koda saatis märgukirja Sotsiaalministrile.

Apteegiassistentid ja praktikandid, E. A. Koja valijad, on pöördunud Koja poole märgukirjadega ja nõudmistega, astuda samme valitsusasutuste ees nende kutsehuvide kaitseks.

E. A. Koja juhatus on võtnud põhjalikule uurimisele apteegiassistentide ja praktikantide töö- ja palgatingimused, võrelnud üleriiklikult kogutud andmeid teiste maade vastaval alal töötajate andmetega ning leidnud, et Eesti apteegiassistentide ja praktikantide kutseõiguse normimine seadustega on toimunud nende kutsehuve liigselt kitsendavalt, millele vastavat ei leidu üheski naaberriigis.

Vabamüügi apteekide avamise seaduse ja Tervishoiu personaali kutsetegevuse seaduse eeskirjade järgi kaotasid apteegiassistentid õiguse pidada ja juhatada II järgu apteekide, loovutades selle õiguse kõrgema haridusega rohuteadlaste kätte. Sellele lisaks 1934. a. kehtima pandud Vabamüügi apteekide tervishoiupersonaali tegevuse korraldamise määrus vähendas apteegiassistentide tööjõu osatähtsust miinimumini, võttes ära apteegiassistentid ise seisvalt apteegis töötamise võimaluse, arvestamata, et rõhuv osa viimastest on elatanud inimesed ja omal kutsealal töötanud juba kümneid aastaid. Töö enese huvides, nagu selgub suuremate apteegijuhatajate seisukohtadest, pooldavad nad täielikult ap-

teegiassistentide kogemusrikast tööd apteegis. Apteegiassistent on apteegis normaalseks ja tarvilikuks tööjõuks. Ta ei ole mingisugune hädavahend, sest tegelik apteegitegevus näitab, et assistentideta ei saada mitte läbi samuti kui haiglaravi ei lasu mitte ainult arstide ja koristajate õlgadel, vaid vajatakse ka õdesid, velskereid ja muid abijõude.

Assistentide instituuti pole üheski riigis tahetud välja lülitada. Seda ei tohiks teha ka meil. Praegu töötavad apteekides praktikante, kes on enam kui 10 a. töötanud apteegis, on jäänud kutsetunnistusega „õhku rippuma“ ega oma mingit piiritletud asendit tervishoiu personaali astmestikus.

Tuginedes nimetatud seisukohtadele, saatis E. A. Koja juhatus märgukirja Sotsiaalministrile, milles palutakse apteegiassistentide töötingimuste parandamiseks Tervishoiu personaali kutsetegevuse seaduse juures teha järgmised täiendused:

1) „Apteegiassistent võib asendada rohuteadlast kõigil apteegitöö aladel ja täita kõiki viimase kohuseid, kui ta omab vähemalt 10-aastase apteegipraktika.“

2) „Apteegiassistentidel on õigus avada, pidada ja juhatada II järgu- ja ambulantside apteekide, kui nad on omandanud vastava kutse enne 1924. aastat.“

Apteegipraktikantide kaitseks paluti kehtima panna eeskirjad, mis

1) takistavad uute praktikantide juurdevõtmist apteeki;

2) võimaldavad apteeki praktikandina vastu võtta ainult ülikoolis õppivaid rohuteaduse üliõpilasi;

3) võimaldavad neile praktikantidele apteegiassistentide kutseeksami sooritamist, kes vähemalt 5 aasta kestel enne seda on töötanud apteegipraktikandina, olles seega teenistuses juba enne Tervishoiu personaali kutsetegevuse seadust.

Enne märgukirja esitamist Sotsiaalministrile, palus E. A. Koda Rohuteadlaste Kojalt motiveeritud seisukohti apteegiassistentide kutseõiguse küsimuse korraldamisel. Rohuteadlaste Koja seisukohas oli märgitud, et apteegiassistentide kutseeksamite korraldamine on ainult hädaabinõu ja erakordne nähe, samuti olevat tulevikus karta ülikooli lõpetanud farmatseutilise personaali üleproduktiooni. Need väited on aga ekslikud, sest seadus võimaldab astuda praktikanti apteeki teenima selleks, et ettevalmistada apteegiassistenti kutsele ja sooritada eksamit, ilma et see tarvitseks olla hädaabinõu. Viimased eksamid korraldati 6 aastat tagasi. Ka ei tekita nad mingit üleproduktiooni, sest sellel tegevusalal ei valitse praegu tööpuudus, vaid pigem tööjõudude puudus.

Eraametnikkude organiseerimise kava

E. A. Koja juhatusel koosolekul otsustati välja töötada eraametnike organiseerimise kava. Eraametnikud on kutseühinguisse organiseerunud vaid 10 suuremas linnas. Kahekümnes kolmes linnas pole aga ühtegi eraametnike kutseorganisatsiooni, mis nende kutsehuvisid kaitseks.

Kõikidesse linnadesse kutseühingute loomine ei ole aga võimalik seepärast, et liikmete arv kujuneks õige väikeseks. Neisse linnadesse E. A. Koda kavatab luua usaldusmeeste võrgu, kelle kaudu Koda oma valijatega sidet võib pidada. On võimalik veel vähemate linnade eraametnikke organiseerida suuremates linnades juba tegutsevate kutseühingute osakondadesse, vastavalt kohapeal luues. Narva Äriteenijate ühing omab juba osakonnad Narva-Jõesuus ja Jõhvis.

Maal üksikutes valdades, kus asuvad suuremad käitised (Põlevkivi rajoon, Järvakandi, Võhma jne.) võiks luua osakonnad või isegi eraldi ühingu. Suurel arvul Koja valijaid leidub Kõo, Kohila, Rapla, Järvakandi, Vaivara, Erra, Püssi, Kohtla, Järve ja Vao valdades.

E. A. Koja kursused Tallinnas ja mujal

Eraettevõtete Ametnikkude Koja haridustöö toimikonna poolt on korraldatud Koja valijatele Tallinnas mitmesuguseid kursusi ja loenguid.

Möödunud aasta kogemuste alusel otsustati 1938. a. korraldada kursused raamatupidamises ning majanduslikus inglise ja saksa keeles.

Raamatupidamise kursused algasid 11. oktoobril s. a. Kursuste avaloeng, millel ühtlasi möödunud aasta raamatupidamise kursuse lõpetajaile diplomid üle anti, toimus Koja ruumes. Kursus on 2-semestriline ning leiab aset Tallinna Linna XIII algkoolis, Tartu mnt. 33. Lektoriks on krediitja kindlustusametnik peainspektor hr. Aleks. Kukk. Loengud on 2 korda nädalas à 2½ tundi. Osavõtjaid 55. Loengu tasu kogu kursuse eest on Kr. 15.—.

Et Koja raamatupidamise kursusele ilmnes väga suur tung, otsustas haridustöö toimikond avada lisaks I grupile II grupp, mis algas oma tööd 2. nov. s. a. Tallinna Linna XIV algkoolis, Tatari 17. Lektoriks on hr. Eduard Hein. Loengud 2 korda nädalas à 3 tundi. Osavõtjaid 52. Loengu tasu Koja valijaile Kr. 15.—, mittevalijaile Kr. 30.—.

Mõlema grupi töökavad on ühesugused ning kursuste lõpul korraldatakse lõpetajaile eksamid, mille sooritanuile vastavad diplomid välja antakse.

Majandusliku inglise keele kursus leiab aset Tallinna Linna Poeglaste Kommertsikoolis, Sakala t. 55. Lektoriks on Mr. Ronald Seth. Osavõtjaid 30. Loengud toimuvad 2 korda nädalas à 1 tund. Tasu kogu kursuse eest Kr. 6.—.

Majandusliku saksa keele kursusest võtab osa 29 Koja valijat. Lektoriks on pr. Erika Viiman. Tasu Kr. 5.— kogu kursuse eest.

Tartu Eraettevõtete Ametnikkude ühingu ja Tartu Äriteenijate ühingu korraldusel toimuvad Tartus kursused raamatupidamises, saksa ja vene keeles. Koja juhatus määras nimetatud kursustele toetuse.

E. A. Koja loengud Tallinnas

Eraettevõtete Ametnikkude Koda korraldab Tallinnas rea kursuste kõrval oma valijaskonnale veel loenguid mitmesuguste päevakorras olevate küsimuste üle. Kaubandus-Tööstuskoja saalis toimusid Koja loengud uuest veksl- ja tšekiseadusest, mida käis kuulamas mitusada inimest korraga. Lektoriks oli kohtuministeriumi nõunik V. Nõges. Kuna selle loengu sarja korraldamisest ruumide andmise teel võttis osa ka Kaub.-Tööstuskoda, siis loenguist võttis osa ka Kaub.-Tööstuskoja valijaid.

Koja ruumides korraldati järgmisi loenguid:

27. oktoobril kõneles Koja nõuniksekretär V. Tehve Majandusliku kutseoskuse seaduse eelnõust, valgustades kuulajaile Koja seisukohti tähendatud seaduse eelnõu kohta.

3. novembril kõneles Sotsiaalministeriumi sotsiaalkindlustuse juhataja P. Margna sotsiaalkindlustusest, käsitledes mitmest seisukohast vanuse, haiguse, töövõimetuse ja töövõimetuse vastu kindlustamist ja vastavaid kavatsusi sel alal lähemas tulevikus.

10. novembril kõneles Koja peasekretär O. Hendrikson Vaimsel alal töötajate töölepingust, osutades selle seaduse suurele tarvidusele. Tähen-

tud seaduse kehtimapanemine asetaks vaimsel alal töötajad töölepingulisest seisukohast võrdsesse seisukorda töös- tus- ja põllutöölisestega, kelle kohta ju- ba pikemat aega kehtivad säärased seadused.

Loenguist ja sõnavõttudest võetakse elavalt osa.

Tuleval aastal ilmub kutse- ühinglaste käsiraamat

Koja Juhatusese koosolekul vaadati läbi käsiraamatu kalkulatsioonid ja kavad ning otsustati eeloleval aastal asuda käsiraamatu väljaandmisele. Kä- siraamatus leiaks käsitamist kõik era- ametnikku - kutseühinglast huvitavad küsimused, alates mitmesuguste sea- duste, nende seletuste ja tõlgendamis- tega kuni kutseühingutesse, nende juh- timisse ja asjaajamisse puutuvate kü- simusteni.

Eraametnike suhtes on lähemal ajal loota mitmete uute seaduste ja mää- ruste kehtimahakkamist. Loodetavasti ei ilmu käsiraamat enne, kui need sea- dused on kehtima hakanud.

Koja 1938. a. maksud kas- seeritakse sisse

Kuigi E. A. Koja maksud on laekunud ette- nähtud suuruses, on siiski ettevõtteid, kes Koja vastu oma kohustusi õendanud ei ole hoolimata sellest, et maks oma suuruselt on väike. Koja juhatus otsustas esialgu kõrvale jätta administr- sissenõudmise korra, tahtes vältida säärastes asja- des asjaajamist politseiga.

Linnades toimub maksude kasseerimine Koja valijate poolt või usaldusmeeste kaudu, kellele on selleks välja antud vastavad volitused.

Mõne ettevõtte kohta puuduvad andmed, kas ettevõttes töötab palgalist tööjõudu või mitte. Nüüd kontrollitakse ka neid ettevõtteid ja palga- lise tööjõu olemasolu puhul nõutakse maks sisse.

Eramajanduse kursused

kavatseb korraldada Eesti Haridussõprade Selts. Haridusministeerium palus E. A. Koda seisukohta võtta selles suhtes, kas Koda peab tarvilikuks sää- raste kursuste registreerimise. Koja juhatus asjaga tutvunud ja õppekavad läbi vaadanud asus pool- davale seisukohale.

E. A. Koja töövahendus

E. A. Koja Töövahenduse büroo poole pöör- dutakse pidevalt nõudmistega mitmesuguste tööjõudude järele. Suurem osa tööpakkujast

on Tallinna ning vähesel arvul ka provintsi suuremad ettevõtted, kes nõuavad kvalifitseeritud tööjõude.

Viimastel kuudel on Koja Töövahenduse büroo kaudu nõutud vilunud masinakirjuta- jaid, kes valdavad põhjalikult võõrkeeli, kor- respondentide, stenotypiste, bilansivõimelisi tööstuse raamatupidajaid, reklaami osakonna juhatajat, vilunud esindajaid, arveametnikke jne.

On arusaadav, et suurema praktikaga, keelteoskusega ning erialaliste teadmistega ametnikel-äriteenijail on kergem endale teenistust leida ning nende töötaolu aeg on lühike. Kuid kindlasti ei ole nad oma teenis- tuskäigu ning töötingimustega alati rahul.

Selleks kõik ametnikud ja äritee- nijad, kes soovivad endale teenis- tust leida või kohta vahetada, registreerigu end Koja Töövahenduse büroos.

Mida suurem on Koja Töövahenduse büroos registreerunute arv, seda rohkem on eeldusi, et tööpakkujad endale sobiva tööjõu leiab.

Koja Töövahendus on tasuta. Büroo on avatud äripäevil kella 9—16-ni.

Kutseühingute normaalpõhi- kirjad viibivad

Eraettev. Ametnikkude Koja poolt Sotsiaalministeeriumile esitatud era- ametnike kutseühingute ja nende lü- tude põhikirjade kohta pole Kojal mingisuguseid andmeid. Siseministeeriu- mis ei registreerita uusi ühinguid nii kaua, kui normaalpõhikirjad on keh- tima pandud.

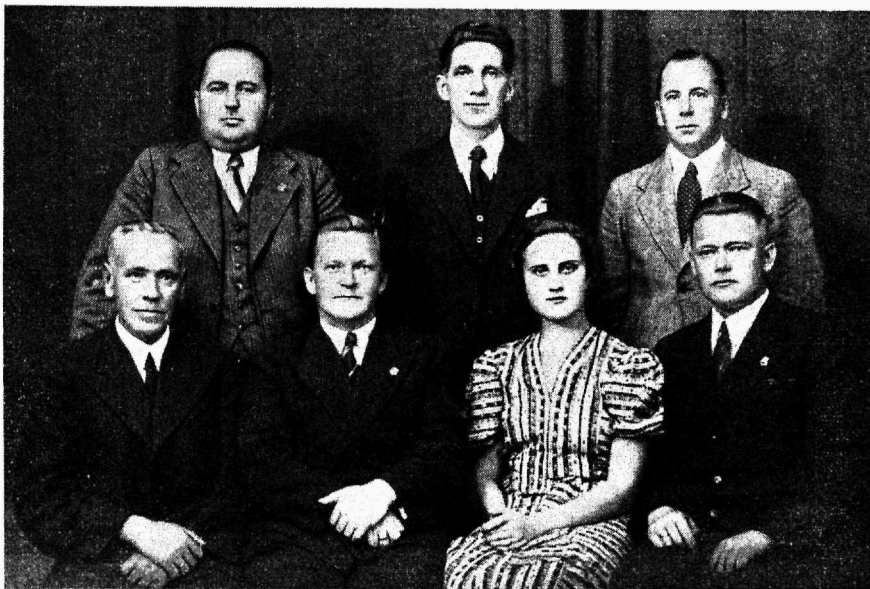
Terve rida eraettevõtete ametnikkude ühinguid ootab pikisilmi uue põhikirja ilmumist, et oma tegevust alustada. Kuressaarest, Viljandist, Haapsalust, Paidest ja mujalt pöördutakse ülal- tähendatud küsimuses korduvalt Koja poole informatsiooni saamiseks, sest ettevalmistused ühingu registreerimi- seks on tehtud.

Kursuslastele anti diplome

Pühapäeval, 2. oktoobril s. a., anti Narvas üle Era- ettevõtete Ametnikkude Koja diplomid kursuslastele, kes olid sooritanud kevadel Eraettevõtete Ametnik- kude Koja ja Narva Äriteenijate ühingu poolt kor- raldatud raamatupidamise kursuste eksamid.

Diplomide kättesaamisele järgnes kursuslastele ja mõlema ühingu tegelastele, Narva Äriteenijate Ühin- gu ruumes, ühine koosviibimine teelauaga. Koosvi- bimisel võeti mõlema ühingu tegelaste poolt sõna, milles kriipsutati eraametnikkude kutseühingute ja nende tegelaste tiheda koostöö vajadust ja tähtsust.

Kutseühingute tegevusest

Tallinna Äriteenijate Ühingu juhatus

Vasakult istuvad: J. Ustav, K. Tammer — esimees, F. Korroviits ja R. Palandi — laekur. Seisavad: R. Palmer — peasekretär, V. Viin ja V. Kapre

Äriteenijate tööpäev Narvas lühenes

9. septembril s. a. oli Narva linnavalitsuse poolt linna raekotta kokkukutsutud äriteenijate, äriomanikkude ja tööliskonna esindajate nõupidamise koosolek, seisukoha võtmiseks kauplemisaja sundmääruse muutmise asjus Narvas.

Narva äriteenijate ühingu esindajad omal sõnavõtul kaitsesid seisukohta, et kaupluste (välja arvatud toiduainete-kauplused) lahtiolekuajaks peaks olema aasta läbi 8 tundi ning täielik pühapäevarahu kõigis kauplustes, on aga nõus ka sellega, kui kauplused aasta läbi oleksid avatud 9 tundi tunniajalise lõunavaheajaga äriteenijatele. Kaupluste lahtiolekuajaks soovisid äriteenijate esindajad kella 8—17, et võimaldada äriteenijatele õhtutundidel osavõtmist hariduslikest ja kutsealalistest enesearendamise üritustest, kursustest, loengutest jne.

Ka äriomanikkude esindajad pooldasid kaupluste lahtiolekuajaks kella 8—17 aasta läbi.

Tööliste esindajad aga vaidlesid sellele vastu, et kauplused kell 17 saaks suletud, sest siis ei olevat töölistel võimalik kauplustest kaupa osta.

Lõppeks nõustusid tööliste ja äriomanikkude esindajad sellega, et kaupluste lahtiolekuajaks oleks kella 9—18 ja suvekuudel, 1. maist kuni 15. septembrini, kella 8—17.

Sarnasel kujul kinnitas kauplemisaja sundmääruse ka linnavolikogu 16. sept. peetud koosolek.

Kui arvesse võtta, et senise kehtiva kauplemisaja sundmääruse järgi olid kauplused 1. sept. kuni 1. juunini kella 8—18 avatud, siis on äriteenijate tööpäev ikkagi ühe tunni võrra lühenenud ja seda peamiselt ärinde ja kontoorite töökorralduse seaduse mõjul.

Viljandi eraettevõtete ametnikud kutseühingut loomas

12. oktoobril s. a. toimus Viljandis sealsete eraettevõtete ametnikkude koosolek, kus arutusele tuli Viljandis vastava eraametnikkude kutseühingu loomise küsimus. Koosolek leidis aset „Koidu“ saalis. Koosoleku juhatajaks valiti Eesti Panga Viljandi osakonna juhataja, E. A. Koja täiskogu liige A. Vihvelin ja protokollijaks F-ma Blumbergi äriteenija, Koja täiskogu liige hr. M. Vestung.

Koosolekust võttis osa ka E. A. Koja nõunik-sekretär V. Tehve, kes andis ülevaate Koja tegevusest.

Ühingu asutamine leiti koosoleku poolt hädavajaliku olevat ja otsustati üksmeelselt ühingu loomisele asuda. Kuna aga praegu on kutseühingute normaalpõhikirjad väljatöötamisel ja kehtima panemata, siis Siseministriumis ühingu registreerimine praegu seisab ja Viljandi eraametnikud on sunnitud ära ootama ühingu registreerimise võimalust.

Muude vajalikkude eeltööde sooritamiseks ja kodukorra väljatöötamiseks valiti 9-liikmeline toimkond. Toimkonda valiti A. Vihvelin, J. Luts, A. Kaarmäe, J. Põru, M. Vestung, J. Sumera ja H. Mooste. Koosolekul anti toimkonnale volitus juurde koopteerida vajalik arv kontoriametnikke. Loodud toimkonna ülesandeks jäi normaalpõhikirja registreerimine.

Koosolek otsustas saata Majandusministrile ja Sotsiaalministrile tervitustelegrammi. Üksmeelse koosoleku lõpetas tänuavaldusega kokkutulijaile koosoleku juhataja A. Vihvelin.

Narva Eraettevõtete Ametnikkude Ühingu korraldab kursusi

Narva Eraettevõtete Ametnikkude Ühingu ja Eraettevõtete Ametnikkude Koja haridustöö toimkond korraldavad koos Narva ametnikele kursused ramatupidamises, eesti keeles, saksa keeles ja inglise keeles. Kursuste osavõtjate arv kokku ulatub 94 inimesele. Eraettevõtete Ametnikkude Koda toetab kursusi, võimaldades koja valijaile odavamalt neist osa võtta. Raamatupidamise kursustest võtab osa ka Narva Äriteenijate Ühingu liikmeid.

Eesti Apteegiasistentide Ühingu korraldab loenguid

Ühingu korraldab loenguid keemia, botaanika, retseptuuri, apteegiseadusandluse, kutse-eeetika ja sõjagaaside alal igal neljapäeval kella 1/27—1/29 õhtul Rohuteadlaste Koja ruumes alates 6. oktoobrist kuni 15. detsembrini ja 12. jaanuarist kuni 30. märtsini.

Erand: 8. detsembri loengud asendatakse ühingu 21. aastapäevakoosolekuga, laupäeval 10. detsembril, algusega kell 1/29 õhtul.

Lektoriteks on mag. Ch. Volmer, prov. J. Lauter, dr. pharm. H. Jauker, rohuteadlased E. Truus ja E. Tekkel ja teised.

Saksa keele kursused äriteenijaile ja ametnikele Narvas

Narvas algasid 27. okt. s. a. saksa keele kursused äriteenijaile ja ametnikele. Kursuste korraldajateks on Narva Äriteenijate Ühingu ja Eraettevõtete Ametnikkude Koda. Kursustest võtab osa 31 inimest.

Kursuste õppejõuks on 1. liigi kesk- ja kutsekoolide saksa keele õpetaja pr. Alma Olev.

Kursuste kestvus on ette nähtud 75 tundi ja loengud peetakse igal esmaspäeval kella 19—21 Narva linna 3. algkoolis.

Haapsalu eraametnikud organiseerumas.

Haapsalus toimub teisipäeval, 22. novembril, Haapsalu Tuletõrje Ühingu saalis sealsete eraametnikkude organiseerimise ja informatsiooni koosolek. Haapsalu eraametnikkudega puudus senini Kojal kui ka Äriteenijate Kutseorganisatsioonide Liidul igasugune side.

Nüüd üksikute Koja valijatega sidet luues on asi nüi kaugele viidud, et organiseerimise koosolek aset võib leida. Koosoleku päevakorras on: 1) Koosoleku rakendus; 2) E. A. Koja nõunik-sekretäri V. Tehve referaat teemal: „Miks peavad eraametnikud organiseeruma ja mida taotleb E. A. Koda?“; 3) Ühingu registreeriva toimkonna valimine; 4) Lähivõimalused; 5) Kohal algatatud küsimused.

Narva äriteenijate kollektiiv võitis 1000 krooni

Narva Äriteenijate Ühingu liikmete kollektiiv, kuhu kuulub 20 inimest, võitis viimasel klassiloterii loosimisel 1000-kroonise võidu. Nende pilтираamatu number oli 54.041.

Välismaa ringvaade

40-tunnilise töönädala läbiviimine väikekaubanduses Prantsusmaal

40-tunnilise töönädala seaduses, mis ministri määrusega 2. dets. 1937. a. mõningate kitsenduste osaliseks sai, on uue määrusega s. a. juuni kuus uuesti erandid ette näinud. Uue määrusega loendatakse seadust linnadele, kus on enam kui 10.000 elanikku. Ühtlasi näeb määrus ette, et need ettevõtted, kes oma personaalile peale pühapäeva üldise täieliku puhkepäeva nädalas kindlustavad, võivad valida töötundide jagamise võimaluses alljärgnevat kolmest:

1) 5 tööpäeva à 8 tundi üldise töörahuga laupäeval või esmaspäeval.

2) 5 tööpäeva à 8 tundi vahetusliku tervepäevase puhkuse võimalusega ühel kuuest nädala päevast, tingimusega, et iga ametnik saab iga 3 nädala pärast vaba päeva, nii et see langeb päevale enne või pärast pühapäeva, s. o. kas laupäevale või esmaspäevale.

3) 40-tunnilise tööaja ebakorrapärane jaotamine 6-le nädala tööpäevale, nii et tööaeg ei tõuseks üle 8 tunni päevas, üldise poolepäevalise vabapäevaga nädalas nii, et see langeks vahenditult või otseselt kokku üldise puhkepäeva algusega. Peale seda on iga ametnikul õigus saada vahetuslikul alusel pool vaba päev. Selle korralduse rakendus sõltub kohaliku prefekti vastutulekust, kes on kohustatud ära kuulama kohalikkude ametnikkude kutseorganisatsioonide esindajate arvamised.

Need ettevõtted, mis on otsustanud allutada end punkt 2 või 3-le võivad vallandada tööpuuduse tõttu teenijaid ainult kollektiivlepingus kokkulepitud tingimuste alusel, millised sõlmitud vastavate kutseesindajate vahel.

Neist otsustest saab teha kaks järeldust:

Esiteks: 40-tunniline töönädal on väikekaubanduses jäänud püsima ja ses suhtes seisab Prantsusmaa edasi sotsiaalseid edusamme taotlevate riikide eesotsas.

Teiseks: ettevõtted, kes nähes vahepeal 40-tunnilist töönädalat pisut kõikumasa, tahtsid sellest profiiti lüüa, ei saa oma ametnikke enam nii tujudekohaselt vallandada. See tähendab esimest sammu kohaleasumise ja vallandamise puhul töhusat kontrolli, mis töövõtjale tõelist liitumisvabadust garanteerib.

Inglise pangaametnikkude 19. kongressilt

International Federation of Bank Officials Associations — kuhu kuuluvad Briti maailmariigi üksikute dominioonide pangaametnikkude liidud, pidas juulikuul oma 19. kongressi.

Liidu esindajate aruannetest üksikute riigiosade pangaametnikkude kohta oli huvitavaimad Mr. Mc Pherson'i vallandamise lugu. Ta teenis ametnikuna pangas „Union Bank of Scotland“. Aktiivse pangaametnike kutseühingu — Scottish Banker's

Association — liikmena ta kaotas oma koha kutseühingulise tegevuse pärast. See kutsus šoti laialdastes pangaametnikkude ringkonnis suure ärevuse esile. Ühing pakkus vahendust asja arutamiseks panga direktiooniga, kuid panga juhatus ei saanud sellele üldse vastust. Samuti panga juhatus viivitas omalt poolt asja arutamisega Glasgow kutseühingu juhatuses.

Selle käitumise tulemuseks oli, et kutseorganisatsioonid, ühingud, seltsid ja kooperatiivid oma hoised Unino Bank of Scotland'ist välja võtsid ja arved lõpetasid. Eriti suured summad võttis pangast välja šoti ühissuurkaubanduse keskus. Panga reputatsioon langes.

See juhtum viis šoti pangaametnikud äratundmisele, et ainult hästi organiseeritult saab kaitsta oma huve. Ka kõige väiksemates linnades loodi šoti pangaametnikkude kutseühingu osakonnad. Otsustati ühtlasi astuda šoti ametiühingute kesklüüdi liikmeks. Avalik arvamine oli Mc Phersoni poolt.

Briti dominioonide pangaametnikkude kongress avaldas Mc Phersonile tormilisel poolehoidu ja korraldas talle korjanduse, mis seni on annud tulemuseks 2100 inglise naela, mis võrdub 2.160.000 sendile Eesti rahas.

Apteegiassistentide ja drogistide kongress Prantsusmaal

Prantsuse apteegiassistentide ja drogistide liit (Fédération des Industries de la Pharmacie et de la Progresie) pidas oma kongressi Brive-de-Gaillardes, millest võttis osa üle 100 esindaja esindades 55 kohaliku ühingu 66-st.

Kongress otsustas liikmeks astuda Rahvusvahelisse Eraametnikkude Liitu. Kongress asus seisukohale, et farmatseutilises harus nii tootmise kui jaotamise (kauband.) osas, valitseb täieline korraldamatus. Nõuti, et järevalve asutised — Rahvuslik Laboratoorium — kõik vahendid tarvitusele võtavad, et ravivahendite korraliku tootmise ja jaotamise üle valvata.

Liidu juhatarele usaldati ülesanne organiseerimise kavade väljatöötamiseks ja sammude astumiseks selle ala registreerimisel. Selleks peab liit kogu avalikku arvamist mobiliseerima.

Muuhulgas otsustati nõuda 40. t. töönädalat, kollektiivlepingute sõlmimist, liikuvat palgaskaalat, vanuse vastu kindlustamist ja struktuurseid reforme sotsiaalsete edusammude kergendamiseks.

Ameerika bürooametnike kongressilt

Ameerika Kontoriametnike Liit (United office and Professional Workers of America) pidas tänavu 18.—22. maini oma teist kongressi.

Huvitava aruandega esines liidu juhatus Ameerika mitmesuguste ametnikkude rühmituste kohta. Liikmete arv on ühe aastaga tõusnud 8000-delt 45.000-ni*kuuludes 76 kohalikku eriühingusse.

Kindlustusametnikud. USA-s on 315 kindlustusseltsi, mille kogukapitalist ümarguselt 92% on 31 seltsi valduses. Võimsaim neist on „Metropolitan Life Insurance Company“ 5 miljardi dollarilise kapitaliga. Mitmed teised seltsid omavad üle 1 miljardi dollari kapitali. Nendele võimsatele asutustele vaadatakse kui poolavalikudele ettevõtetele, võttes arvesse seda, millist osa nad mängivad avalikus elus. 2,5 miljardit dollarit nende seltside kapitalist on mahutatud üldsust teenivatesse kätistesse, 3 miljardit raudteedesse ja 5 miljardit majadesse.

Enam kui 300.000 ametnikku on selles kindlustusaparaadis ametis. „Metropolitan Company“ üksi omab 16.000 ametnikku. Nende kogupersonal koosneb 860 direktorist, 2.812 abidirektorist, 21.185 agendist, 5139 harukontorit ametnikust, 16.032 ametnikust keskustes, 1445 inspektorist-kontrollijast ja 264 muust ametnikust. Peale selle kuulub agentide hulka 90.000 agenti-kasseerijat, kelle ülesanne on kindlustatuil jooksivaid preemiaid sissekasseriida. Viimaste töötingimused jätvad palju soovida.

Ranga ja börsiametnikud. Ameerika Ühendriiges leiab panganduse ja börside kätistest tööd umbes 334.000 ametnikku, väljaarvatud juhtivad ametnikud. Sellest arvust langeb umbes 100.000 New York'i osariigile. 1937. a. kriisi tulemusena vallandati 35.000 börsiametnikust umbes 10.000 ametnikku. 1937. a. keskel loodi panga- ja börsiametnikkude organiseerimis komitee (Financial Employees Organizing Committee), mida juhatab R. Lewis.

Ärireisijaid on USA-s umbes 224.000 isikut. Liidu lähemate ülesannete hulka kuulub selle rühma ametnikkude organiseerimine.

Liit annab välja oma ajakirja „The Ledger“ („Peeraamat“), mis on ka liidu häälekandja. Teine ajakiri „The Debit“ seisib alul ainult kindlustusametnikkude teenistuses, kuid viimasel ajal on sellest ajakirjast pühendatud osa ka teistele ametnikkude rühmitustele.

Kongressil otsustati ka noored ametnikud organiseerida kutseühingutesse.

Reisijate ja esindajate majanduslik ja sotsiaalne tähendus

Prantsuse kutseorganisatsioonide häälekandja pühendab õige põhjaliku artikli äriesindajate ja reisijate osa üle, mida nad mängivad majanduslikus ja sotsiaalses elus. Selles oli muuseumis öeldud kokkuvõetult alljärgnevat.

Oma kutsetegevuses esindaja kogub tarvitajalt väärtuslikku informatsiooni. Ta kuulab ja registreerib soovid ühe või teise toote parandamiseks ja mihuse tõstmiseks, ta saab teatud pildi sellest, missugust artiklit peab enam tootma ning rakendab kõik säärased andmed töödandja eduks. Kui ta esitab uusi kaupu või demonstreerib uusi tüüpe masinaid, on ta selle läbi ise ju-

ba edu esimeseks mõjukamaks nõudjaks, ka siis kui ta selles ise teadlik polegi. Uudsete tootmismeetodite ja vahendite reklameerijana on ta isik, kes revolutsioneeruvalt mõjub, sest iga uudsus tootmises ulatub oma mõjuvõimuga ka seltskondliku elu alale.

Aga kaubandusesindaja mängib otseselt ka teatud sotsiaalset osa. Oleks suur eksitus tema tähendust sellel alal eitada.

Oma reisidel ei kannu ta endaga kaasas mitte ainult kauba mustreid; ta võib ka, teatud vaatevinklist, kui ta ise selles teadlik on ja seda oma kõnehuis edasi annab, olla töötavate kihide ja kutseühingulise liikumise propageerija laiemas või kitsamas mõttes.

Prantsuse ametnike kutseühingute tegelased on eriti uurinud, millist osa võivad täita esindajad juhul, kui peaks puhkema streik ja on püüdnud kindlaks määrata seks puhuks nende ülesanded. Kas peavad tööliste, kaubanduslike ametnikkude, tehniliste ametnikkude streigi puhul ka äriesindajad ja reisijad kaasa streikima?

Need, kes töödandjate teenistusse jäävad, külastavad edasi tarbijaid-kundeid ja annavad edasi töödandja näpunäidete järgi tendentslike teatmeid streikijate-ametnike ja tööliste kohta. Sellest hoolimata võib ka kutseühingusse organiseerunud reisija-esindaja anda tegeliku ja õige hinnangu ja ülevaate streigi põhjustest ja käigust ning kanda edasi töde niisugusena, nagu ta on.

Äriteenija tööaeg Jaapanis

Jaapani parlament võttis vastu äride tööajakorraldamise seaduse, milline üllitati 25. märtsil s. a. ja astus jõusse 1. oktoobril s. a.

Selle seaduse järgi suletakse ärid kell 22. Kohalikud valitsusvõimud võivad seda aega tarviduse järgi pikendada kella 23-ni. Ametnike-äriteenijale kindlustatakse vähemalt 1 vaba päev kuul kestel.

Ärides, milles töötab enam kui 50 teenijat, on keelatud naisi ja noori alla 16 aasta vanad, kauem kui 11 tundi töös hoida ühesarvatud ka jõudeajad. Kui teenija töötab äris 6 tundi, on temal õigus saada poole tunniliist vaheaga. Töötades üle 10 tunni on ta õigustatud saama ühetunnilise vaheaja.

Kui seadus reguleerib noorte ja naiste töö 11 tunnile, siis võib arvata, millises olukorras töötavad teised äriteenijad.